

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Α. Π. Ταγμοπούλου: Τὰ βάζανα τοῦ Παντελή.—*Ι. Οικονομίδη*: Φτωχοκάλυβα.—*Ομ. Μπεπέ*: Ὁ Τριβουλέτος.—*Νίκου Δαΐδη*: Στίχοι ἐπάνω σὴ μουσική.—*Πάνου Δ. Ταγμοπούλου*: Ὁ Ποιητὴς Παλαμᾶς.—Ἐνα τραγούδι.—*Ν. Παρασκευᾶ*: Ἐκεῖνος ποὺ πέρασε.—Θεατρικὰ σημεῖωματα.—*Πέτρον Γαληνοῦ*: Διήγημα.—*Μ. Καλλοβαίου*: Πῶς κρίνει τὸ κοινό.—*Α. Καρναβίτσα*: Ὁ Καλόγερος.—*Ι. Σιάβιτσι*: Ὁ Παπᾶ-Πολυλογᾶς (συνέχεια).—*Ρ. Ταγκός*: Τὸ κἀνιστρο μὲ τοὺς καρπούς.—*Αίμ. Ζολᾶ*: Οἱ Φρόουλες.—*Α. Σαμαίν*: Εἶναι βραδιές.—Συνέχεια «Πανσέλυπον».

ΤΕΥΧΟΣ 10^{ον}

ΕΤΟΣ Γ^{ον}

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1926

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗ - ΚΟΜΦΕΤΟΠΟΙΓΙΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΟΥ Κ. ΓΩΓΟΥ

ΤΗΛ. 5-31 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
» 8-71 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΩΤΟΥ 18
ΛΕΩΦ. ΥΜΗΤΤΟΥ ΠΑΚΡΑΤΙ

ΚΟΥΦΕΤΑ
ΔΙΑ ΓΑΜΟΥΣ
ΑΡΡΑΒΩΝΑΣ
ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

ΤΥΠΟΙ
ΑΒΑΝΑ
ΑΙΤΝΑ
ΑΒΟΛΑ
ΓΩΓΟΥ

ΦΡΟΥΤΙ - ΓΛΑΣΣΕ
Βερύκοκα
'Αχλάδια
Κίτρα
Νερατζάκια
κλπ.

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΚΥΤΙΩΝ & ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΚΕΦΑΛΑ

ΔΙΑΔΟΧΟΙ: ΑΔΕΛΦΟΙ Ι. ΚΕΦΑΛΑ

Μπομπονιέραι - Καστίνας - Κυτία Διάφορα
ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ - ΑΘΗΝΑΙ

ΨΥΛΙΚΑ & ΕΙΔΗ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ Δ. Ι. ΠΑΠΟΥΛΙΑ

64-ΕΡΜΟΥ-64

Τοάνται Γυναικῶν

Κάλτοιαι Παιδῶν Ἀνδρῶν

Κτέναι - Κτενάκια

Μανδύλια

Ποῦδραι

Καλλυντικὰ Εἶδη

Γυναικείου Στοιχείου

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΤΟΣ Γ' - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ ΙΟ - - - ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ ΑΡΙΘ. 9

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1926

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΦΗΜΙΣΕΩΝ Θ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΒΕΣΤΕΡΙΚΟΥ	*Ετησία	Δραχμαί 100	Τιμή εκάστου φύλλου διὰ τὰς Ἀθή-	
	*Ἑξαμηνος.	» 50	νας καὶ Πειραιᾶ	Δραχμαί 3
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	*Κτησία	Φρ. χρ. 60	Διὰ τὰς ἐπαρχίας	» 4
	*Ἑξαμηνος.	» 25	Διὰ τὸ ἔξωτερον.	Φρ. χρ. 1

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΑ ἢ ΜΗ ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ

ΔΗΜ. Π. ΤΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΑ ΒΑΣΑΝΑ ΤΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗ

Μὲ δλα τὰ πενήντα πέντε του χρονάκια καὶ τῆ φαλακρίτσα, ποῦλαμπε σάν ἠλεκτρικὸς γλόμπος στὴν κορυφὴ τῆς σεβασμίας κεφαλῆς του, δὲν εἶχε λυτρωθεὶ ὁ καημένος ὁ κύρ Παντελῆς ἀπὸ τῆ ζήλεια τῆς συμβίας του.

Δὲν εἶταν δὰ καὶ ὁμορφάνθρωπος, μὰ αὐτὸ δὲν εἶχε καμμιά σημασία. Κοντούλης, κοιλάρης, μὲ μιὰ κρεατοελιά μεγαλοῦτσικη, σάν προδοσίδα, κλάι στὸ ἀριστερὸ του ρουθουνί, καὶ λίγο στραβοκάνης—να ἡ σιλουέττα του στὶς γενικὲς τῆς γραμμῆς.

Εἶχε ὁμως—ἐπέμενε νὰ πιστεύῃ ἡ κ. Ἀρσινόη—τὸ κοκκαλάκι τῆς νυχτερίδας ἀπάνω του.

—Μόλις βγῆ ἀπὸ τὸ κατῶφλι τοῦ σπιτιοῦ, ἀδερφοῦλά μου, τοῦ ρήχνονται οἱ γυναῖκες ἀπάνω του, οἱ σουρλουλοῦδες, ποῖά νὰ μὰς τὸν πρωταρπάξῃ!... Μὰ φταίει κι' αὐτὸς ὁ σουρτουκῆς! Ἄμει δὲν κουνήσῃ, μαθῆς, ἡ σκύλα τὴν οὐρά τῆς!...

Ἡ ἀλήθεια εἶναι, πὼς δὲ σύχαζε κι' αὐτὸς ὁ βλοφημένος. Ψοφοῦσε γιὰ μικρογεντάκια μὲ φίλους, τὸ ἔτσουζε κιάλας σὰ γεμάτα, καὶ πολλὰς φορὲς ξεχνιῶτανε καὶ πήγαινε ἀργά, καὶ ξεμερώματα ποῦ καὶ ποῦ σπύτι. Ὅσο γιὰ γυναῖκες, ποῦ κέφι πιά!... Τώρα ποῦ γινε ἡ θάλασσα γιασοῦρι... Τὰ πενήντα πέντε χρόνια δὲν ἄντεχαν σὲ τέτοιες περιπέτειες...

Ἡ κυρία Ἀρσινόη τὸ χαβᾶ τῆς.

—Οἱ τίμοι ἄντροι, οἱ νοικοκυραῖοι, μαζεῦονται μὲ τὴν ἄρα τους σπύτι... Ἐσὺ γιατί δὲν ἔρχεσαι νωρὶς; Ποῦ σουρτουκεύεις δλη νύχτα;...

—Στὸν καφενέ, μπρὲ γυναῖκα... Μὲ καμμιά πρέφα, μὲ κανένα σκαμπλι... Ποῦ καὶ ποῦ καὶ κανένα κρασάκι, μὲ κανένα φίλο, ἔτσι γιὰ νὰ πηγαίνουν κάτω τὰ φαρμάκια.

—Νὰ σοῦ λείπουν αὐτά! Ἐμένα δὲ μὲ ξεγελάς μὲ τέτοια... Εἶμαι τετραπέρατη ἐγώ!... Τὰ μυρίζομαι ἀπὸ δέκα μίλια μακριὰ τὰ θρωμογράμματα!... Θέλεις καφενέ;... Νὰ ὁ καφενὲς τοῦ Γιακουμῆ, δυὸ δῆματα ἀπὸ τὸ σπύτι μας, στὴν πλατεία... Μάζεψο στὴν ἄρα σου σπύτι, σὰ νοικοκύρης, νὰ τρώμε κ' ὕστερα πηγαινε μὲ δυὸ ὄρες στὸν καφενέ... Ποῖος σ' ἐμποδίζει;

Καὶ γιὰ νὰ γλυτώσῃ τὶς γκρίνιες ὁ κύρ Παντελῆς, συμμορφώθηκε μὲ τὶς θέλησες τῆς συμβίας του. Καὶ ἡ κ. Ἀρσινόη σύχαζε—γιὰ λίγες μέρες μόνο.

—Ποῖος μ' ἐξασφαλίζει—τοῦ εἶπε ξαφνικὰ ἓνα βράδυ στὸ τραπέζι—πὼς θγαίνοντας γιὰ τὸν καφενέ δὲν κατηγοροῦνται καὶ δὲν τρέχεις νὰ θρεῖς καμμιά παξιμάδα;...

—Μὰ, μπρὲ γυναῖκα...

—Δὲν ἔχει μπρὲ καὶ ξεμπρέ!... Τέτοιο στανάκι ποῦτκι σὺ!... Ἀπὸ ἀπόψε θὰ πηγαίνης στὸν καφενέ ξεσκούφωτος... Δυὸ δῆματα εἶναι ὁ καφενὲς δὲ σοῦ χρειάζεται τὸ καπέλλο!

Κι' ὁ κύρ Παντελῆς συμμορφώθηκε καὶ μὲ τὴν καινούργια διάταξη. Μὰ σὰ νὰ μὴν τοῦ ἐρχότανε καλὰ αὐτό. Ἡ κ. Ἀρσινόη τὸ εἶχε διαστειανθῆ. Ὁ κύρ Παντελῆς κατηγοροῦσε ποῦ καὶ ποῦ. Τώρα ὁμως δὲχως καπέλλο;...

Ἄψοῦ! ἄψοῦ!... Ἀρχίσε νὰ φεαρνίττειται ἐπίμονα ἓνα πρῶτ.

—Νὰ, μὲ πούντιασες, χριστιανῆ μου, ποῦ δὲ μ' ἀφήνεις νὰ φορέσω τὸ καπέλλο μου!... Ἐχω αὐτὴ τὴν ἀναθεματισμένη φαλάκρα, ξαίρεις...

—Μὴ σὲ νοιάζει καὶ θὰ διορθωθεῖ κι' αὐτό! Καὶ τὸ βράδυ, ἀφοῦ ἀποφάγανε, τοῦ πρόσ-

φέρνε χαμογελώντας θριαμβευτικά, μιὰ μαύρη μεταξωτή σκούφια, με φουντίτσα.

—Νά, φέρσε την αὐτή τή σκούφια τὸ βράδυ, πού θά πηγαίνεις στὸν καφενέ, κ' ἔτσι δὲ θά συναχῶνεσαι!...

Ὁ κὺρ Παντελῆς δέχτηκε ἀγόγγυστα καὶ τὸ ντο αὐτὸ δείγμα τῆς συζυγικῆς ἀγάπης. Μὰ ἡ κ. Ἀρσινόη, σὲ λίγες μέρες, βρῆκε πὼς οὔτε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἐξασφαλιζότανε.

—Ἐσὺ, γεροσουρτούκη, τοῦ εἶπε, δὲν τόχεις γιὰ τίποτα νὰ κατηγορῶναι καὶ μετὰ τῆ σκούφισα ἀκόμα στὸ κεφάλι... Ἐλα θγάλε τὰ παπούτσια σου! Δὲ βλάπτει νὰ πηγαίνεις μετὰ τίς παντοφλές σου στὸν καφενέ!...

Ἐ, μὰ πῶς τὸ σκονιὶ παρατεντώθηκε. Στὸν κὺρ Παντελῆ ἔβησε τὸ μουλαρίσιο πείσμα του, πού τὸ εἶχε ἀφίσει νὰ κοιμάται γιὰ κάμποσον καιρὸ. Τί... Ἄλλο δὲ μοῦ λείπει τώρα παρὰ νὰ μοῦ περάσει καμμιὰν ἀλωσίδα στὸ λαϊμό, σὰ νάμαι σκυλλί, καὶ νὰ με τραβᾶει ὅποια ὄρα θέλει ἀπὸ τὸν καφενέ!...

Καὶ συμφώνησε μετὰ Γρακουμή, τὸν καφετζή.

—Τὸ καὶ τὸ μοῦ συμβαίνει, χριστιανέ μου!.. Πανρεμμένος εἶσαι καὶ λόγου σου, τὰ ἴδια βάρσιν θά τραβᾶς! Βοήθησέ με!...

Κι' ἀγόρασε ἕνα ζευγάρι παπούτσια κ' ἕνα καπέλλο καὶ τ' ἀφῆσε στὸν καφενέ, πού τὸν ἔκανε ἔτσι βεστιάριό του. Καὶ τῆ νύχτα, σὰν πῆγαυε ἐκεῖ, ἀφῆνε τίς παντοφλές καὶ τὸ σκούφάκι του, φοροῦσε τὰ παπούτσια καὶ τὸ καπέλλο καὶ κατηφόριζε. Κ' ἔμεινε ἔξω πέρα ἀπὸ τὸ μεσάνυχτα καὶ γλεντοκοποῦσε μετὰ τοὺς φίλους του καὶ ἡ κ. Ἀρσινόη στὸ σπιτάκι τῆς ροχάλιζε, ἤσυχη καὶ... Ἐξασφαλισμένη!...

Μιὰ νύχτα ὁμοῦ—εἴτανε κι' ἀποκρηῆς—τὸ παρατράβηξε τὸ χερουδικό. Ἡ παρέα ἀποφάσισε νὰ τὸ ρήξῃ ἔξω γιὰ καλά. Θὰ γινότανε μασκαράδες, θὰ παίρνανε καὶ δυὸ τριακοντίσια μαζὶ τοὺς—τί; θὰ μᾶς φᾶνε;... Τὰ θηλυκὰ εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τέτοια γλέντια!... κι' ἀμὰν κι' ἄς φέξει!...

Κ' ἔτσι ἔγινε. Μπήκανε σ' ἕνα μαγαζι, πού νοίκιαζε μασκαράδικα, γδυθήκανε, φόρεσε ὁ κα θένας τοὺς ἔτι κουστῦμι τοῦ ἄρεσε, καὶ μετὰ τὸν κὺρ Παντελῆ μπροστά, πούχε ντυθεὶ παλιάτσος, κι' εἶχε ἀλευρώσει καὶ τὰ μουτρά του, χυθῆκανε σ' ἕνα δημόσιο λαϊκὸ χορὸ καὶ τὸ ρήξανεσὸ χορὸ καὶ στὸ φαγοπότι.

Φαίνεται πὼς θάπιανε τὸν περίδρομο, θὰ γυνήκανε φέσι, γιὰτὶ ὁ κὺρ Παντελῆς μόλις καὶ με χίλια βάρσιν τὰ κατὰφερεν' ἀράξῃ σπίτι του καὶ νὰ ρηχτῆ στὸν καναπέ τῆς τραπεζαρίας, πού βρισκότανε στὸ κάτω πάτωμα.

Ἡ κ. Ἀρσινόη, ἀφῶ τὸν περιμένε ἴσα μετὰ τῆ μιὰ ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα νὰ γυρίσει ἀπὸ τὸν καφενέ, ἀπελπίστηκε καὶ τὴρρηξε στὸν ὕπνο. Τὸ πρῶτ, πού ξύπνησε, εἶδε μετὰ ἀνησυχία νὰ λείπει ὁ Παντελῆς ἀπὸ τὸ πλευρὸ τῆς. Δὲ γόρρισε ἀκόμα σπῆτι; Τί νάπαθε, Θεέ μου!

Φόρεσε διακριτικὰ τὴ ρόμπα τῆς καὶ τίς παντοφλές τῆς καὶ κατέβηκε νὰ φωνάξῃ ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς τραπεζαρίας τὸν καφετζή, νὰ τὸν ρωτήσῃ γιὰ τὸν Παντελῆ, νὰ μάθει.

Μπαίνοντας στὴν τραπεζαρία ἀποσβολώθηκε.

Ὁ κὺρ Παντελῆς, ντυμένος τὰ παλιάτσικα ἀκόμα, μετὰ τὰ μουτρά ἀλευρωμένα, ροχάλιζε στὸν καναπέ κκ χάρμα, στὸ πάτωμα, εἴταν ἀπλωμένα ἔλα τὰ περιεχόμενα τοῦ στομαχιό του.

—Πούφι!... μ' ἐπνιξε ἡ κρασίλα!.. μούγκρισε ἡ κ. Ἀρσινόη κ' ἔτρεξε κι' ἀνοῖξε τὸ παράθυρο γιὰ νὰ ἀνασάνῃ.

—Βρὲ, γιὰτὶ ἀργητες ἀπόψε;... φώναξε, κουνώντας τρανταχτὰ ἀπὸ τὸν ὄμο τὸν κὺρ Παντελῆ.

—Ἄργησα λίγο, γιὰτὶ πλίζαμε πέρα μετὰ καπίκια κ' ἔχανα!.. μουρμούρισε μετὰ μισοανοιγμένα τὰ μάτια κι' ἀνάμεσα σὲ δυὸ-τρία ἀγρία χασμουρητά.

—Μπρὲ σουρτούκη!.. μπρὲ γεροπαρὰλυμένε!... Σήκω νὰ χμικρώσεις τὰ χάλια σου!...

Καὶ τὸν ἔρπαξε στὰ στιβαρά τῆς χέρια καὶ τὸν ἔστρεψε ἄλλοθεν.

—Ὄ, νὰ χαθεῖς, νὰ χαθεῖς!.. τοῦ εἶπε μετὰ περιφρόνηση καὶ μόνο πού δὲν τὸν ἔρτυσε, θγαίνοντας θεατρικὰ ἀπὸ τὴν τραπεζαρία.

Ὁ κὺρ Παντελῆς, μετὰ τὸ κεφάλι γεμμένο καὶ μετὰ ὕψος στρυφνὸ, ἔπρεπε παρουσιάζουν οἱ εἰκόνας τὸ Ναπολέοντα, ὑπερ' ἀπὸ τὴ μάχη τοῦ Βατερλώ, τράβηξε πρὸς τὸ δωμάτιό του, προετοιμασμένος νὰ δεχτῆ ἀτάραχος ἄλλες τίς καταιγίδες, πού τὸν περιμένανε μετὰ συνέχεια δίχως τέλος πιά!...

(Ἀπὸ τὰ τελευταῖα διηγήματα τοῦ Δημ. Π. Ταγκοπούλου, γραμμένα τὸν Ἀύγουστο τοῦ 1925).

Ο ΤΡΙΒΟΥΛΕΤΟΣ

(Μεταφράστηκε Ἀγγλικὰ στὴν ἐκδόση τῶν

«Modern greek Poems», p. 55, «The jester», London 1926).

Ἀπόψε εἶνε τὸ κέφι μου τρελλὸ
κι ἔλα γελῶ μαζὺ σου καὶ μιλῶ
καὶ λέω λόγια,
πού μοιάζουν—τί παράξενη βραδυά!
μετὰ τοῦ βοριά πού δέρνει τὰ κλαδιὰ
τὰ μοιρολόγια!...

*Ἐλα κοντὰ στὸ ἴζακι τὸ σβυστό.
Τὸ μάτι σου θ' ἀνοῖξει γελαστό
μετὰ τὸν πανσέ του.

*Ἀπόψε δὲ θὰ πῶ πῶς πεινώ,
στὸ χέρι τῆ μαρόττα θὰ κουνῶ
τοῦ Τριβουλέτου.

Στὰ μάγουλά μου βάλε τὰ λιγνὰ
τὸ κοκκινάδι. Ἐέρεις; δὲ γερονά,
ὁ Πιερότος!

Μὴν κλαῖς, κι ἂν εἶναι ὁ δρόμος σκοτεινός,
δὲν εἶμ' ἐγὼ ὁ ζητιάνος ὁ στερονός
οὔτε εἶμαι ὁ πρῶτος.

Κι ἂν σοῦ θυμῶναι τὸ αἶμα—ἐγὼ γελῶ!
Μὴ βάζεις μαύρες σκέψεις στὸ μυαλό,
γιὰτὶ δὲν κάνει.
Σκέψου πὼς αἴριο πάλε τὸ πουρνὸ
ὁ γῆλιος θὰ φανεῖ στὸν οὐρανὸ
νὰ μᾶς ζεστάνει.

Θυμᾶσαι; ὅταν με βρῆκες μιὰ φορὰ,
τὰ γέλια μου εἴταν τότε σὰ νερά
μέσα στ' αἶμα,
Καὶ σοῦπα σοῦπα λόγια καὶ κακὸ
κ' ἐσὺ μετὰ πῆρες σὰ διαμαντικὸ
ἀπ' τὸ σοκάκι.

Καὶ μούπες πὼς σ' ἀρέσει ὁ οὐρανός,
καὶ σοῦπα; εἶμαι ὁ Σεβᾶχ Θαλασσινός
καὶ πᾶω στὰ πλάτια,
Καὶ σοῦπα; εἴταν ἡ μάνα μου, Ἐσῶθιά,
καὶ μούπες; μὴν κντᾶς ἔτσι βαθιὰ
μέσα στὰ μάτια.

Καὶ σοῦπα; εἶμαι τοῦ Μέγμου τὸ παιδί
καὶ κάνω τὴν καρδιά νὰ κλαῖδῃ
μέσα στὰ στήθια.
Καὶ μούπες πὼς ἂν δοῦν τί πολεμᾶς,
θὰ γίνεις βασιλεὺς στῆς Χαλιμᾶς
τὰ παραμῦθια!...

Τὰ χρόνια—πὼς διαβήκανε πικρά!...
Νεκρὰ τὰ κρίνα πέσαν τὰ νεκρὰ
πού σοῦχω ῥάνει—
τραγουδι ἀπελπισίως... μὰ ἐγὼ γελῶ!
μὴ βάζεις μαύρες σκέψεις στὸ μυαλό
γιὰτὶ δὲν κάνει.

Καὶ μ' ὅσα λόγια βρῆκα λυρικὰ
π' ὡς καὶ τὸ Βέδα τὸ γλυκὸ τόσο γλυκὰ
δὲ λέει ποτέ του,
πούς ἔβλαψε πὼς τώρα πού πεινώ
στὸ χέρι τῆ μαρόττα θὰ κουνῶ
τοῦ Τριβουλέτου!...

(Ἀπὸ τὸν «Δὸν Κιχόντ») Ο. ΜΠΕΚΕΣ

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ, ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ, ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

«A la très-chère, à la très-belle
qui remplit mon cœur de clarté.»

Ch. Baudelaire: «Hymne»

Τὰ δυὸ σου μάτια τὰ γλαρὰ
τὰ αἰσάνομαι σὰ θλιβερὰ
βασιλεμένα μάτια,
νὰ μοῦ κρατᾶνε τὴν ψυχὴ
γονατιστῆ σὲ προσευχὴ
κοντὰ σ' ἀρχαῖα παλάτια.

Πότε τὸ βλέμμα σου γοργὴ
μιὰ λάμψη,—φῶς ἀπ' τὴν αὐγὴ
τῆς ὁμορφιάς χαράζει,
μὰ πότε πάλι παγώνει,
ἀπλώνεται μιὰ σκοτεινὴ
μπόλια καὶ τὰ σκεπάζει.

Ἀρόμο χαράζουσε βαθειὰ
μέσ τὴν ψυχὴ μου, σὰ σπαθιά,
κοντάρια ἐνός Ἀρκίτα,
ὅταν τὸ βλέμμα σου ἀγανά
μ' ἀγγίξει ἐμένα φροτεινὰ
κ' εἶναι χαρὰς αἶμα!

Μὰ ὅταν ἡ θλίψη τὰ περνᾶ
κ' εἶναι σὰ μπόρα πού γυρνᾶ
καὶ κρέμεται σὰ οὐράνια,
—τότε, τριγύρω μου βουνά,
γρομμοὶ βαθειὰ μου, καὶ γυμνὰ
τὰ ἐρωτικά στεφάνια!

Καὶ κατερῶ τῆ Χαρουγγὴ
σὰν τὸ διαβήτη πού γοργὴ
μιὰ ἐλλίδα εἶχε πλανέψει
πὼς μετὰ τὸ πρῶτο ὡς θάρρει φῶς
κάθε τῆς σκέψης του κρυφὸς
καημὸς, θὰ θριαμβέψει!

*Ἄ! τὰ δυὸ μάτια σου!—φιλι
ἀπ' τῆ γραμμένη Ἀνατολῆ
κι ἀπ' τὸ Βορῆα κρατᾶνε
κ' εἶναι τὸ βλέμμα θλιβερό
μὰ καὶ στιγμὲς ἀστραφτερὸ
τὰ Ἰδανικὰ ὡς ζητᾶν!

Κ' εἶναι τὰ μάτια σου γλαρὰ
ὅταν ἡ σκέψη σπαρταρᾶ,
κ' εἶναι τὰ δυὸ σου μάτια—
σὰ θλιβερὰ καὶ ζοφερὰ,
δραπωμένα,—! ὡ συμφορὰ,
σὲ μὲν ἀρχαῖα παλάτια.

ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ

Απάνω στον Καβομαλιά, στο γκρεμό κατά-
νακρα, βρίσκεται η Αγία Ειρήνη, εκκλησιού-
λα παράμορφη. Είναι μικρή, συμκλιωτή, σαν
'χούλα που λαχταρά και τρέμει μπροστά στο
άγριο πέλαγος. Δαμπάδα στέκεται μια μυγδα-
λιά αντίκρυ της, στολίζεται με χιόνια τὸ Γενά-
ρη, τὸ Φλεβέρη χύνει τ' άνθη της και ντύνεται
στὰ πράσινα τοῦς μήνες τοῦ καλοκαιριοῦ. Κον-
τά της συκιές, πέντε δέκα κακοφτιασμένα κορ-
μόδωνερ, ἀπλώνουν κόμπους και ρόζους, βγά-
ζουν ἄλλα πολυδάχτυλα, ρίχνουν ἀβλάβητα
τοῦς καρπούς, δένονται σαν σκελετοὶ ἀνήμε-
ρου. Δίπλα της σὲ χούφτα χῶμα φυτρώνουν
κουκιά με τυχτογάλαζα φύλλα· παρέχει
φροντῶναι ὁ ἀθραυλὸς κίτρινος και ξαφνικά ὁ
βράχος ψηλώνει και θερτεύει κόκκινος σαν
αἱματόβραχο. Τὴν εἶδα ἐγὼ τὴν ἐκκλησιά,
τὴ μυγδαλιά, τίς συκιές, τὰ χλωροκούκια, τὸν
ἀθραυλο· εἶδα και τὸ βράχο τὸν αἱματόβραχο.
Μὰ εἶδ' ἀκόμη κ' ἕναν ἄνθρωπο ἐκεῖ. Ἐνα
και μοναχὸν ἄνθρωπο, μιά ζωὴ μέσα στη νέκρα,
ἕνα λύχνος στὸ σκοτάδι τῆς ἐρημίας τὸν καλόγε-
ρο. Μοῦ φάνηκε πρωτόπλαστος στὴ γῆ τὴν
ἀκατοίκητη· τριχοντούμενος ἄσκητῆς ποῦ τρά-
φηκε με ἀκρίδες και μέλι ἄγριο. Ψηλὸς, ξε-
ρακιανὸς, ξαγριεμένος, μισοπάλαβος. Χόνωταν
τὰ μακριὰ μαλλιά σαν χαλιτὴ στοῦς ὄμους· τὰ
γένεια σκέπαζαν ἀχνίσινα τὰ ἀποτροχωμένο
στῆθος του· τὰ μάτια βαθουλωμένα ἐβγαζαν
ἀσπρο φῶς σαν νᾶπαθαν ἀπὸ τὸν φαντασμάτων
τὴν ἀδιάκοπη θεωρία· φοροῦσε σκούφια καλογο-
ρική στὸ κεφάλι· ἕνα ποικύμισο χιλιεμπολο-
μέο στὸ κορμί· βρακί ναυτικό· ἀπὸ τὸ γόνα
και κάτω τὰ πόδια του γυμνά, μελαφά, πληγω-
μένα, ἔλεγες πὼς ἔκαμαν δρόμο μακρυνὸ μεσ'
ἀπὸ πουρνάρια και ἄγριαγκάθα.

- Για σου.
- Καλῶς ὄρισται.
- Πὼς περνᾶς ἐδῶ;
- Οὐμ...

Και με τὰ χέρια σταυρωτὰ στὸ στῆθος, με τὰ
μάτια ψηλά σαν νὰ μὴ θέλη ν' ἀτενίσῃ τὰ ἐγ-
κόσμια, μ' ἕνα τρεμούλιασμα ἀδιάκοπο, σαν
βροχοδαρμένο λαγουδάκι, χύνει τὰ λόγια ἀπὸ
τὰ χεῖλη του συγκρατητὰ, γοργὰ και ἀνάκατα,
σαν τὸ κερὸ ὁ ἀμπουλας.. Ἡ φωνὴ του βραχνή
και δύσκολη κάποτε βγάζει κραυγές· κάποτε
ξαφνίζεται κοιτάζει γύρω του φοβησμένα μή-
πως τοῦ στήσανε χροιά νὰ τὸν πιάσουνε. Κά-
ποτε θυμώνει, ἔπειτα συνέρχεται και πιάνει τὴ
φλυαρία του. Μιλεῖ γιὰ ἔλα· τὸ χωριὸ του, τὴ
φαιμήλια του, τὴ σκοτεινὴ ζωὴ ποῦ περνᾶ. Παι-
δὸς τοῦ δίνει ψωμί; τὰ καϊκία και τὰ βοσκό-
πουλα· ποῖδὸς τοῦ φέρνει λάδι γιὰ τὰ καντήλια;
οἱ γριές. Ποῖδὸς τὸν ντύνει; ὁ θεὸς· ποῖδὸς τὸν
τρέφει; τὰ βρεχτοκούκιά του. Μιλεῖ και λέει
ἀδιάκοπα. Κάτω βροχάται τὸ κύμα, ψη-

λά σφυρίζει ὁ βορριάς, πέρα γαλανίζει ἡ θά-
λασσα· φαίνονται πλεούμενα πέντε-δέκα· φαί-
νονται σπῆτια στὸ Τσιρίγο ἀντίκρυ. Μὰ ἀπάνω
στον Καβομαλιά βρίσκεται μόνον ἡ ἐκκλησιού-
λα, ἡ μυγδαλιά, οἱ συκιές, τὰ κουκιά ὁ ἀθραυ-
λος και ὁ καλόγερος. Μιά ζωὴ μέσα στη νέκρα,
ἕνας λύχνος στὸ σκοτάδι τῆς ἐρημίας. Μὰ ζωὴ
και λύχνος εἶναι ἔλα τ' ἄλλα, ὄχι ὅμως και ὁ
καλόγερος. Ἐκαίνος πάει. Πέθανε!..

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΣΟΦΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

(Ἀπὸ τὰ «Ἐριτικά» τοῦ Κ. Παλαμά)

— Τῶν πραγμάτων ἡ σημασία δὲ βρίσκεται
τόσο στὰ ἴδια πράγματα, ὅσο στὴν ὄρα και
στον τρόπο ποῦ τὰ μεταχειρίζεται καεὶς· κα-
θὸς τὰ πράγματα δὲν εἶναι οὔτε ποιητικὰ οὔτε
ἀντιποιητικὰ, γίνονται μονάχα ἀπὸ ἐκεῖνο ποῦ
ἐμπνέεται ἀπὸ αὐτὰ, σύμφωνα με τὴν ποιητικὴ
του δύναμη ἢ τὴν ἀντιποιητικὴ του ἀδυναμία.

— Χρειαζέται κάποιος ποσὸν ἐνέργειας ἀνά-
λογη πρὸς τὴν ἐνέργεια τοῦ ποιητῆ ἀπὸ μέρους
τοῦ ἀνθρώπου ποῦ θέλει νὰ χρητῆ τὸν ποιητῆ.

— Ἡ φαντασία δὲν τοῦ δίνει τοῦ ποιητῆ μο-
νάχα τὴ δύναμη νὰ δημιουργῆ, μὰ και τὴ χάρη
νὰ αἰσθάνεται.

— Ἡ Ἐπιστήμη δὲν κρυώνει και δὲ νοθεύει
τὴν ἐμπνευση τὴν ποιητικὴ ζεσταίνει και βα-
θαίνει και μεγαλώνει τὴν ποίηση.

— Ἄν εἶναι γραμμένο νὰ ξαναζήσουμε, με
τὸ τραγοῦδι θὰ ξαναζήσουμε και στὸ τραγοῦδι
μέσα.

— Ἡ ποίηση τὸ στεφάνωμα εἶναι τοῦ στο-
χαστικοῦ οὐνεῖρου.

— Ὁ λόγος εἶναι δύναμη ποῦ φτάνει τὸ κρά-
τος του πολὺ πῶς μακριὰ παρ' ὅσο μπορεί νὰ
φτάσῃ τὸ κοντόλι τοῦ ζωγράφου.

— Ρωμηοί! Τὸ ὄνομα κάθε ἄλλο εἶναι παρὰ
ντροπή. Ἄν δὲν τὸ περιζῶναι ἀγριλιάς στεφάνι
ἀπὸ τὴν Ὀλυμπία, τὸ ἀνοψώνει στέμμα ἀκάν-
θινο μαρτυρικό και θυμάρι μοσκοβολᾶ και μπα-
ρούτη.

— Ἡ ὁμορφιά ἢ ἀθάνατη πῆρε μίαν ἀφθα-
στη σάρκα κ' ἔγινε τραγοῦδι.

— Ὁ θυμὸς και τὸ μῖσος μπορεί νὰ σπείρουν
ἔργα ἀληθείας και ὁμορφιάς.

— Ὅ,τι χυδαῖο εἶναι γιὰ τὸν καθένα παύει
νὰ εἶναι γιὰ τὸν ποιητῆ, φτάνει νὰ τοῦ χρειά-
ζεται τὸ χυδαῖο γιὰ νὰ παραστήσῃ ἐκεῖνο ποῦ
θέλει. Ὅσοι πειράζονται ἀπὸ τὴν καλλιτεχνικὴ
χυδαῖότητα τοῦ ποιητῆ στὰ φερόματα ἢ στὰ
λόγια τῶν ἡρώων του, θὰ εἰπῆ πὼς δὲν ἔχουν
αἰσθητήρια γιὰ τὴν ποίηση.

— Ἡ ποίηση δὲν εἶναι μήτε γιὰ τὸν ὄχλο,
μήτε γιὰ τοῦς λίγους μετρημένους. Εἶναι γιὰ
τὸν αἰώνιο τὸν ἄνθρωπο.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Δημοσιεύουμε στὸ σημερινὸ τεῦχος τῶν «Παρασκη-
νίων» τὸν πρόλογο τῆς ἀνεκδοτῆς ὀμιλίας τοῦ
κ. Πάνου Ταγκόπουλου γιὰ τὸν ποιητῆ Πα-
λαμά, τώρα ποῦ με τὴν εὐκαιρία τοῦ γιορτασμοῦ
τῆς πενηνταετηρίδας του, γίνεται βεβαιότητα
ἡ ἐλπίδα πὼς θὰ τιμηθῆ ἀντάξια τοῦ «ὁ μεγα-
λείτερος σύγχρονος Παγκόσμιος Ποιητῆς». Ἡ
ὀμιλία τοῦ κ. Πάνου Ταγκόπουλου ἔγινε κατὰ
τὴν ἀνοίξη τοῦ 1921 στὸν Ὀμιλο Φιλοτέχνων
Σμύρνης και στὴ «Συντροφιά τῶν «Νέων» ποῦ
εἶχε τότε διοργανῶσει μιά σειρά φιλολογικῆς δια-
λέξεως γιὰ τὰ γνωριστοῦνε οἱ Ἕλληνες λογογράφοι
στὸ φιλοτέχνο κοινὸ τῆς ἐλευτέρης, γιὰ λίγος.
Ἰωνίας. Τὸ κομμάτι ποῦ δημοσιεύουμε δίνει
ἕνα γενικὸ χαρακτηρισμὸ τῆς ποιητικῆς φυσιογνω-
μίας τοῦ Κωστῆ Παλαμά.

Α.

«...Ὁ ποιητῆς μας γεννήθηκε στὴν Πάτρα στὰ
1859 μὰ οἱ γονεῖς του κατάγονταν ἀπὸ τὸ Μεσο-

ὄφρανεμένος ἀπὸ πατέρα και μάνα, σὲ ἡλικία
μὲλις ἑπτὰ χρονῶν. Μεγαλώνει, ἀνατρέφεται,
ἀντρώνεται :

κοντὰ στ' ἀκρογιάλι,
στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴ φηχὴ και τὴν ἡμερη,
στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατειά, τὴ μεγάλη.

Τὰ κατοπινὰ του χρόνια τὰ περνᾶει στὴν
Ἀθήνα. Σαράντα περίπου χρόνια μένει καρφο-
μένος στὸ Ἀττικὸ χῶμα, χωρὶς νὰ κάνει οὔτε
ἕνα μακρότερα. Θυμίζει με τὴ ζωὴ του τὸ λι-
γνὸ κυπαρίσσι ποῦ ἐνῶ μένει θαμνὸν θαθεῖα
στὴν ἀπότιστη γῆ ὑψώνει τὴ φωτοπερίχυτη κορ-
φή του στὴ γαλάζια πάστρα τοῦ γελαστοῦ μας
ὄριζοντα.—θυμίζει τὴν πικρὴ ἀσημόφυλλη ἐλιά
ποῦ φυτρώνει και ἀνασκαίνει στὸν ἴδιο τόπο, στὸν
Ἀττικὸ ἐλαιῶνα. Ζεῖ, σὲ μίαν ἀσάλευτη ζωὴ,
ὅπως χαρακτηρίζει τὴν ἴδια τὴ ζωὴ του ὁ σε-
βαστὸς Ποιητῆς. Ὅμως ὅσο και ἂν εἶναι ἀσάλευ-
τὴ ἡ ζωὴ του, ἀνῆμπορη κάποτε και δεμένη

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ
(Ἡ τελευταία φωτογραφία του)

λόγγι. Τὴ γέννησή του τὴ σημαδεύει τὸ πῶς λαμ-
περὸ ἄστρο. Μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς ἀβίστακτα
πὼς ἐγεννήθη ποιητῆς! Και μαζί μ' αὐτὸν ἀ-
κολουθεῖ μετὰ, στὸν παθητικὸ ἐκείνο λιμνότοπο,
μιά ἐντονη πνευματικὴ ἀνθήση, ἕνας ὄργανος
δημιουργίας, με τεχνίτες τοῦ Ἄγγου και τοῦ Στι-
χου ποῦ ἀντιπροσωπεύουν σήμερα ὅ,τι ἀξιο ἔ-
χει νὰ ἐπιδείξει ὁ Ἕλληνικός Παρνασσός.
Τὰ μαθητικὰ του χρόνια τὰ περνᾶει στὸ
Μεσολόγγι, στὸ σπῆτι τοῦ θεοῦ του Δημήτρη,

στὸν ἀσόντριφτο Καύκασο μιάς ἐπιμονῆς και μη-
χανικῆς ἐργασίας.—ὁ Ποιητῆς μας εἶναι ἀπὸ τὰ
1897 γενικός γραμματέας στὸ Πανεπιστήμιο—
ἔχει και αὐτὴ, ὅπως κάθε ζωὴ δημιουργοῦ και
τεχνίτη, τὰ πλατύτερα πετάγματα τῆς, κάποιες
Ὁκεανίδες κόρες νὰ χαμογελάει στὸν Προμη-
θεά τοῦ Λόγου δταν ὁ γύπας τῆς ἀχαρῆς, ἐπα-
ναλαμβάνω, δουλειάς, τοῦ σκάβει τὰ σπλάχνα
και τοῦ λιγάει τὸ σῶμα!
Ποῖα πλατειὰ ἀναγάλια και τί ἐξαλάφρωμα

δμως πνευματικό, όταν ο Ίεροφάντης βρίσκεται μόνος του, στο δικό του συμπαθητικό γραφείο, εκεί στην όδον Ασκληπείου, μακριάθε απ' τ' όρυβο της πολώδους πολιτείας κι από τ' άχαρα σκυψίματα στα ξεθωριασμένα επίσημα χαρτιά.

Είπα πως ο Ποιητής μένει μόνος, εκεί στο μικρό του γραφείο. Σάν κάποια διαμκρυρία και σάν άπολογία για τη δεινή κατηγορία που άφρόνιστα έφρηξα μούρχονται στη θύμηση αυτή τη στιγμή κάποιοι στίχοι του ίδιου ποιητή, από τις «Έκατό Φωνές της Λύρας».

Μόνος. Έγώ ; Δέν είμαι μόνος, όχι.
Στό φτώχικό σκοταδερό κελλί μου
ήρωες, άνθρωποι, θεοί.
σά φωτοσύμφα σαλεύουν άντικρύ μου.

Και δέν είναι μόνος, αλήθεια. Με τό λογι- σμό και με τ' όνειρο, καθώς λέει ο Σολωμός στους «Έλευθέρους Παλιόραχημένους», γιγαν- τώνει κόσμους, πλάθει νέες θρησκείες, δημιουργεί. Και τότε ρήχνει τά μάτια του στά γύρω και μάς δίνει τις όπέρωχες έκείνες ζωγραφίες της άτομικής του ζωής, και τότε μακρότερα βλέπει πρός την Ίδέα και σαρκώνει με τό στίχο της Φαντασίας τό γέλασμα.

Δέν ξαίρω άν τυχαία ή από σκοπό αναφέρει στά «Παράκαιρα» ο Παλαμάς κάποια λόγια του ξαναγεννητή της Όρατικής τέχνηςσχετικά με τό χαρακτηρισμό του Ποιητή.

Ποιός είναι ο Ποιητής ; όρθώνεται τό έρώ- τημα. Είναι ο γύφτος, ο σφυροκόπος, ο δουλευ- τής ο άκούραστος κι ο άκαμάτης ο στρατοκό- πος, ή μήπως είναι ο χασομέρης που μ' άνοιγ- μένα μάτια μοιάζει πάντα σάν κοιμισμένος ;

Στό έρώτημα έτοστο προτιμώ ν' άπαντήσω με τά λόγια έκείνου του Καρντούτσι πού, κατά τη δική μου τουλάχιστον άντίληψη, έξόν ά- πό μίαν άπάντηση που μου προσφέρουν, μάς δίνουνε και τό γενικό χαρακτηρισμό του κάθε μεγαλόπνοου Ποιητή, σάν επιγραμματικό αξίω- μα για την τέχνη :

«Ο Ποιητής δέν είναι ο χασομέρης που ά- φαιρέμένος πάει έλο σκοντάφτοντας πρός τ' άγ- κανάρια, και πού, χάσκοντας πρός τά μισοσού- ρανα, τό πέταμ' ακολουθεί των άγγέλων και των πετροχελιδωνών. Ο Ποιητής έν' ένας δυνατός χαλκιάς τεχνίτης που ή δουλειά του έκαμε τους τένοντες άσσαλένιους, περήφανα τό κεφάλι, τε- τράγωνα τά λαιμά. Γυμνό τό στήθος του, γερά τά μπράτσα του, έλαρά τά μάτια του. Με τό φυσικήρι του ριπίζει τη φωτιά στό καμίνι του, και τη χαρά και τη δουλειά. Ρίχνει στις φλόγες την άγάπη και τό λογισμό, στοιχειά και τις ένθύμησης και τις δόξες των πατέρων του και του λαού του. Περρασμένα και μελλού- μενα χόνονται στον πύρινο τόν όγκο. Γ' άδρά- χνει και με τό σφυρί του τά δαμάζει στό άμόνο επάνω. Χτυπάει και τραγουδεί. Ο ήλιος άνα-

τέλλει και άντιφέγει στό μέτωπό του και στό τραχύ του δούλεμα.

Χτυπάει. Και νά σπαθιά για την έλευτεριά και νά για τη δύναμη σκουτάρια. Και νά στα- φάνια για τη δόξα και νά κορώνες για την ό- μορφιά...»

Τόν έρισμό αυτό του Ποιητή, ο Κωστής Παλαμάς τόν άντιπροσωπεύει επάξια—και κάτι περισσότερο απ' έσο φαίνεται απ' τά παραπάνω λόγια.

Είναι ο ραφιδός και ο μεγαλόπνοος τεχνί- της—ο τροβαδοός και ο έμπνευσμένος έε- ρουργός. Δίκαια ή έποχή μας, ως λογοτεχνική ή έποχή, μπορεί νά πάρει τό χαρακτηρισμό απ' τ' όνομά του. Είναι ο Ήγέτης, ο Αρχηγός και ο Διδάχος της σημερινής πνευματικής Ελλάδος. Απ' τά 1880 άκόμα, μέσα στο φιλολογικό πε- ριοδικό «Έστία», καθοδηγεί, διδάσκει, φρονι- ματίζει τους Νέους. Τό θεωρώ σά μίαν εύτυχ- σμένη σύμπτωσηστην πνευματική μου ζωή πως ο Παλαμάς με τόν έξασέλιδο πρόλόγο του στις «Δροσοσταλίδες» με πρωτοπαρουσίασε στά 1915 ως ποιητή, ένώ, είκοσιπέντε χρόνια πριν, παρου- σίαζε στο διανοητικό κόσμο της Αθήνας, με κριτική αναλυτική στη φιλολογική «Έστία», τόν αξιο συγγραφέα που με τιμή φέρνω τ' όνο- μά του και που τότε είχε πρωτοφανερωθεί με την ποιητική του συλλογή : «Πρώτοι στίχοι».

Από τότε ως τά σήμερα ο Παλαμάς προσέ- χει με πατρική φροντίδα και με μάτι Δασκά- λου κάθε νέα εμφάνιση. Σκύβει στά πρωτόλεια των Νέων, τά διαβάζει, τά κρίνει, και νοιώθει θαθεία του μίαν υπέρτατη εδχαρίστηση διαν- ξανόγει κάτι αξιο λόγου, κάτι που νάναι πρω- ρισμένο από μίαν άνώτερη Μούσα νά ζήσει. Έ- τυχη πολλές φορές νά συστήσω στο σεβαστό Ποι- ητή κάποιους νέους συναδέλφους που έτυχε νά- χουνε φανερωθεί με κάτι δειλό και πρωτοπύ- ρωτο στον όρίζοντά μας. Κ' ένώ από κάθε άλ- λον θά περίμενε κανείς μίαν έκπληξη για τόν άγνωστο που έβλεπε για πρώτη φορά, από τόν δόγηό Παλαμά, τό Δάσκαλο και τόν Ίερόαρχη του Στίχου, όχι μόνον άγνοια δέν έβρισκε ο δειλός επισκέπτης αλλά με κάποια κατάπληξη, άκουγε από τόν ίδιο τόν Ποιητή νά του μιλάει μ' ένθάρρυνση για τό μικρό του δοκίμιο που εί- τανε δημοσιευμένο σε κάποια άκρη ένός όποιου- δήποτε περιοδικού.

Δέν είμαι λοιπόν και τόσο έξω από τό πρό- γραμμα της καλής Σμυρναιικής συντροφιάς των «Νέων» μιλώντας άπόψε για έναν Ποιητή που ξαίρει νά σεβεται την έργασία των Νέων, όπως κ' έμεις, θαρρώ, πρέπει νά σεβόμαστε και νά μι- λάμε και νά κρίνουμε μ' όποιο σεβας και προ- σοχή του αξίζει, τό έργο κάποιων Παλαιών Δι- δασκάλων που σ' αυτούς χρωστάμε την πνευμα- τική μας όπείσταση...»

(Τό Β' μέρος στο έρχόμενο)

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΕΙΝΟΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ ΜΕ ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΑ ΤΑ ΧΕΡΙΑ...

(Συνέχεια έκ του προηγούμενου)

Τό κεφάλι μου ήταν βαρύ, βαρύ από τά δά- κρυα που δέν ήθελαν νά τρέξουν... όσπου έγει- ρε πάνω στο τραπέζι...

«Ω ! αυτό τό κεφάλι ! Πόσες φορές δέν εϋ- χήθηκα και πριν και κατόπι άν ήταν τρόπος ν' αποβλακωθώ ή νά τρελαθώ για νά πάψη αυτό τό κεφάλι νά τά χωρά μέσα του όλα, νά πάψη αυτή ή περιέργη, ή τόσο λεπτή και τόσο λαμπκαρισμένη συσκευή νά είναι ο εϊπαθέ- στατος δέκτης όλων όσα συμβαίνουν γύρω και μέσα και έξω και παντού. Θάθελα νά σταματούσε ή μηχανή αυτή και νά μήν κατασκευάζει πειά τη σκέψη από τά παραμικρότερα γεγονότα και περιστατικά : από τά άψυχα και τά έμψυχα : από τά κουρέλια του δρόμου και από τίστρα τ' ούρανού.

Τι δυστυχία είναι αυτή ! τό κεφάλι, τό μυ- αλό, ή σκέψη ! Κάπου παραπάνου έργασια ύμνο στην ανθρωπινή σκέψη ναι, μα ή σκέψη είναι φωλιά που ζεσταίνει όσους κάθονται δί- λωγα και τρίβουν τά χοντρά τους χέρια, και οι όμοις και κάνει στάχτη τό δίκό της.

Κάμποσην ώρα έμεινά άκουμπισμένος έτσι σηκώθηκα κάποτε : έρριξα γύρω μιά ματιά : τί άπελπισία, τί οημαγμός. Από τις χαμηλωμένες από καιρό κουρτίνες έμπαινε ένα παράξενο μ- σόφωτο : μιά καρέλα ήταν πεσμένη χάμω, και δυό άλλες ή μιά πάνω στην άλλη όπως τις βάζουν στα καφενεία όταν τό μαγαζί είναι κλει- στο : πάνω στο τραπέζι χίλια δυό παλιοπραγ- ματα ανάκατα, βρώμικα και σιονισμένα : ένα καμινέτο, ένα μπρίκι άπλυτο από καιρό, ένα κουτί του καφέ με λίγο από τό άρωματικό του περιεχόμενο πετρωμένο κάτω, κάτω, λίγη ζάχαρη σ' άλλο κουτί, ένα χαρτί αδιάβροχο γε- μάτο έληκοκούκισα, ένα κομμάτι ξερό ψωμί και μέσα σ' όλα, τό θυμιατήρι άτριφτο, σταχτω- μένο, με δυό μαύρα κάρβουνα μέσα. Στη γω- νιά ένα κρεβάτι ξεστρωτο, πειό έκεί ένας κα- θρέφτης πικλός άκουμπισμένος χάμω και σκό- νη παντού και ή βαργιά πνιγρηή άιμόσφαιρα...

Ο καύμένος ο πατέρας μου ! Ήταν όλομό- ναχος : τί νά κάνει ; ήταν άναγκασμένος πτωχό, πτωχό, νύχτα, νά φύγη στη δουλειά του και τό βράδυ γύριζε πάρα πολύ άργά. Για τη σκληρή ζωή και τόν πικρό θάνατο αυτού του καλού ανθρώπου θά γράψω βέβαια πάρα κάτω κι' αυτά που έξιτορώ έδω, αυτή ή άκαταστασία, αυτό τό χάλι, δέν προήρχετο από τεμπελιά ή άκαταστασία Ήταν μιά δυστυχία : τί νά κάνη ένας γέρος άνθρωπος μονάχος...

Δέ θα καθόμουν ποτέ νά περιγράψω μίαν ό- θλιότητα, άν ή άφορμή της δέν ήταν έντελώς άνεξάρτητη.

Αυτό λοιπόν τό θέαμα άντίκρισα μόλις έ- σήκωσα τό κεφάλι. Και παρ' όλη τη μονοτονία που μπορεί νάχουν τά γραφόμενά μου, θά ξανα- πώ και πάλι πως μέσα στη ζωή ίσα με τώρα, δέν αξιόθηκαν τά μάτια μου νά σταθούν, νά ξεκουρασθούν, νά πέσουν : πάνω σε ήμερα, σε όμορφα σε χαϊδευτικά πράγματα δικιά μου. Πο- τές μου δέν είχα μιά καμαρούλα με έπιπλα από γυαλιστερό καλό ξύλο, ένα κρεβάτι άναπαντικό, ένα όμορφο βάζο με λίγα λουλούδια. Νά τά μά- τια μου από τί είναι γεμάτα : Από βρώμικα : κα- μινέτα και μπρίκια λερωμένα και χαρτιά : αδιά- βροχα με κουκούτσια από έλιές. Και ή ψυχή μου διαρκώς χτυπιέται στα στενοσόκακα από ά- γκωνάρι σε άγκωνάρι, ζαλισμένη, κουρασμένη, πνιγμένη, άναζητώντας τόν ήλιο, την όμορ- φιά...

Άνοιξα τό παράθυρο. Ο καθαρός άέρας εί- χε μίαν εϋωδία που μόνο έκείνοι που πρωτο- βγαίνουν στο δρόμο ύστερα από βαργιάν όρ- ρώστεια την αισθάνονται.

Περωνότας για νά βγώ έξω είδα τό καντήλι νά καιη άκοίμητο όπως πάντα μπρός στα είκο- νίσματα. Στάθιμα : λίγο. Ή όμορφη Παναγία μ' έκίττα έκκλητική. Ο Χριστός πάντα προσ- παθούσε ν' άναστηθί και οι άγιοι στενοχωρη- μένοι περίμεναν πάντα.

Περιμένετε! Περιμένετε!...

Και βγήκα στο δρόμο.

(άκολουθεί)

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΠΩΣ ΚΡΙΝΕΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟ

Ο Ταιν που αναλύει όλες τις έκδηλώσεις του κοινού, μιλώντας για την τέχνη της κλασ- σικής Ελλάδας και της κοσμοκράτειρας αρχαι- ας Ρώμης, ξεσκαπάζει στην ψυχρόσυνθεση του ρωμιού όλες τις άρετές και τά ελαττώματα ένός μεγάλου παιδιού, τό όποιον είνε γεμάτο άποι- τήσεις, θερμότητα, που καταστρέφει ό,τι χτες άκόμη θεωρούσε πολύτιμο και γκρεμίζει ό,τι θά παραδεχτεί μεθαύριο ως όρθό. Ο δε σοφός Έλλην Μουστοξύδης στα «στοιχεία αίσθη- τικής» του συμπληρώνοντας τόν έρισμόν αυτό λέγει ότι ή αίσθητική του κοινού δέν είναι κάτι μόνιμο και αότούσιο και ότι έκείνο που είναι συνυφασμένο με τη ζωή του είναι ή αιώ- νια άπαίτηση μέχρι παραλογισμού.

Μά τέλος πάντων τί είναι τό κοινό και που μπορεί κανείς νά τό βρή όταν αισθάνεται την έπιθυμία νά του πή τό έργο του ; Οι άνθρωποι μάς διαβάζουν πάντα μιά συχνά για νά ανακαλύ- φουν στα γραφτά μας κάτι που νάχη σχέση με

κάποιο ιστορικό επεισόδιο της ζωής των. Οι γυναίκες μας συμπάθουν όταν τις προσφέρουμε ρωμαντικές περιπέτειες, αισθηματικά περιστατικά αγάπης. Οι γέροι μας ανέχονται όταν πλουτίζουμε με τα έργα μας την άκλαστη συλλογή τους. Και κάποιοι άλλοι, οι πότεροι—ο Σοπενάουερ τούς αποκαλεί μωρούς—διαβάζουν κάθε πρωί την εφημερίδα τους επειδή σ' αυτήν χαρταίνουν από την πολιτική φλοαρία. Τους περισσότερους δεν ενδιαφέρει τίποτε. Διαβάζουν ή διότι νομίζουν ότι πρέπει να διαβάσουν ή διότι συνείθισαν το διάβασμα ή προπαντός για να διασκεδάσουν τις άνιαρες ώρες της μονότονης καθημερινής ζωής.

Στην αδιαφορία των τελευταίων υπάρχουν και οι ανάλογοι βαθμοί. Ένός διδύλου λ.χ. που άρεσε, κατέκτησε την συμπάθεια κάποιου, θυμούνται μόνο τόνονα του συγγραφέως, άλλοι ξεχνούν κι' αυτό το περιεχόμενο και τόνονα του βιβλίου από το όποιο είχαν δοκιμάσει πραγματική ευχαρίστηση! Κι' άλλοι δεν θυμούνται τίποτα το κάθε τι πέρασε γι' αυτούς σαν μια γλυκόπνοη όμως αδύνατη αύρα στα φύλλα ενός δέντρου. Δεν κατώθησαν να νοιώσουν παρά το πιά άβέβαιο και εφήμερον άρωμα. Και να φαντασθή κανείς ότι όλοι αυτοί οι άνθρωποι στέκονται μπροστά μας σαν "Αρειος Πάγος, έτοιμοι να μας δικάσουν με την ελαφρότερη συνείδηση και να μας παραδώσουν ενόχους στην διάθεση του άπαιτητικού κοινού!! Και μας έρωτούν αν νοιώθουμε την πρόκλησή τους για να ριχτούν κατόπι σαν λύκοι στο δάσος να δαγκάσουν.

Μπορεί ν'άμφιβάλλει κανείς αν ο σύγχρονος συγγραφέας πρέπει να γράφει λιγότερα για τον έαυτό του και πότερα να ικανοποιεί τις άπαιτήσεις του κοινού. Έχεινο όμως που είναι βέβαιο είναι ότι από τη στιγμή που ο συγγραφέας θα ύποβληθή στη θυσία αυτή για το κοινό, χάνει πολύ από την ύποστασή του, γίνεται δούλος του κοινού, πράγμα που στερεί την ελεύθερη εκδήλωση των αισθημάτων του, των σκέψεών του. Προσέχοντας το κοινό είναι υποχρεωμένος να το κάνει διαρκώς παραχωρήσεις και να κατεβαίνει χαμηλότερα προς αυτό αντί να το ανεβάσει ψηλότερα στον ιδικό του κόσμο.

Ο μόνος τρόπος για να δημιουργήσει κανείς άναγνωστικό δικό του κοινό—γράφει ο Γκοττ—είναι να μη το σκέπτεται καθόλου. Πολύ δε περισσότερο δεν πρέπει να σχολείται κανείς καθόλου με τη γνώμη κάποιων μανταρινών. Δεν πρέπει κανείς να σκέπτεται γράφοντας, παρά τον έαυτόν του, και τότε μπορεί να φανερώσει την άτομικότητά του όπως είναι μακριά από έπιρροές και συγκινήσεις. Θα βρεθούν άνθρωποι που θα ενδιαφερθούν γι' αυτόν και ή παραταγή τους σιγά σιγά θα πολλαπλασιασθή την εκτίμησή. Κάποιος κυρηνάσχηματίστηκε ποτέ μεγαλώνει και γίνεται σε μερικές περιπτώσεις σεβαστός. "Α! να δημιουργή κανένας κατά θέληση και να γράφει σύμφωνα μόνο με τις άν-

τιλήψεις του τις άτομικές χωρίς να ικανοποιή μερικές χιλιάδες άνοήτων που δεν θα δώ ποτέ το πρόσωπο και που δεν θ' άκούση ποτέ τη γνώμη, είνε απόλαυσις!

Ο Παλαμάς στα «Σατυρικά γυμνάσματα» του λέγει ότι «ο λαός είνε και για μούντζα και για λιθάρι». Δεν είνε βέβαια ώρα να περιφρονή κανείς τον λαό χαρίζοντας εις αυτόν την πεντάτευχη μούντζα του, αλλά αν οι συγγραφείς των νεώτερων γενεών είναι παρ' όλα τ' άλλα εις το σημείον αυτό συμπαθητικοί είνε γιατί απέφασισαν μια φορά για πάντα χωρίς τύψεις να κάνουν κάθε τι που τους συγκινεί, που τους άρέσει. Χωρίς άλλο με τον τρόπο αυτόν μπαίνουν στην παιδ άγνή παράδοση.

Μ. ΚΑΛΛΟΝΑΙΟΣ

ΦΤΩΧΟΚΑΛΥΒΑ

I

"Ω έσείς, έσείς που τρέμει με το βοριά έκει κάτω, συμμαζωμένα μες στον κάμπο τον πλατύ, με τα βαριά βουνά τα δλόγυρά του, καλυβάκια, φτωχοκάλυβα, με τη θλιβερή σας φτώχεια, πώς σαπίζουτε τη στέγη σας τα θλιμμένα πρωτοβρόχια!...

II

Και συλλογιέμαι τη γαλήνη σας, θρησκευτική, μπρός στο λυχνάρι, τις νύχτες, που έξωθε ψυχρό τρέμει στα κλώνια το φεγγάρι. Συμμαζωμένες πλάι στην πυρωσιά, που ή χύτρα σιγοβράζει, φτωχειές καρδιές ή μια στην άλλη τα μυστικά της άραδιάζει...

III

Τι πλούτος μας στη φτώχεια σας! ή λιγοστή φωτιά, που λάμπει θαμπή στα μάτια καθρεφτίζεται και λές, παλιών δνείρων θάμπη... κι όταν ή θλίψη άρα το άπόβραδο τα χείλη τα χλωμά σφραγίζει, μες στη σιγή την άνεταράχη κάποιο πουλί, λές, φτερουγίζει.

IV

Φτώχεια, γλυκιά συντρόφισσα, στη μοναξιά μου, τα πλούτη πιά σαν άλλοτε δεν τα θνείρευεται ή καρδιά μου. Το θησαυρό της έχει μέσα της και τήνε φτάνει, κι' είναι γαλήνιο το καλύβι της σαν ένα άπάνεμο λιμάνι!...

I. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ο ΠΑΠΑ-ΠΟΥΛΟΓΑΣ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Από κρίσεως κόσμου, οι άτυχιές σαριάζονται πάντα, πάνω στον άνθρωπο. Η μιά γεννάει την άλλη η, όπως λένε, είνε σταυραδέλφια. Είναι άρκετό αυτό που εις βρισκόμαστε, σαν τη σκιά με το φώς, την μια πάντα κοντά στην άλλη.

Ο πάτερ Τριαντάφυλλος είχε ίσα με τότε τρία παιδιά. Όταν γύρισε σπίτι απ' την Έκωκοπή, βρήκε την παπαδιά στο κρεβάτι. Γενιότανε ή τέταρτη χαρά του Σπιτιού.

Μιά γυναίκα άρρωστη, τρία μικρά παιδιά, το τέταρτο βυζαντινικό, ένα σπίτι έρείπιο: απ' τα ντουβάρια γλυστορούσε μέσα το χιόνι, το τζάκι κάπνιζε κι' ή στέγη ήταν ένδοτικιά στ' άγκαλιάσματα του άέρα, τα δά άμπάρια άδειανιά, ή σακκούλα πανί με πανί κι' ή ψυχή άγανακτισμένη.

Ο πάτερ Τριαντάφυλλος δεν ήτανε ο άνθρωπος που θα μπορούσε να βρη τρόπο για να βγη απ' αυτή τη θέση. Αν ήτανε άλλοι στη θέση του, αυτός θα μπορούσε να τους βοηθήση: τον έαυτό του όμως δε μπορούσε να παρηγορήση. Στάθηκε πολύ ώρα σκεπτικός μπρός στο λυχνάρι που φάτιζε με τις νυσταγμένες άχτίδες του. "Όλοι κοιμότανε γύρω του. Κι' ή άρρωστη κοιμότανε. Ποτέ του δε μελαγχολεί κανείς τόσο, όσο όταν άγρυπνάει ανάμεσα σε κοιμισμένους.

Κι' οι κοιμισμένοι αυτοί, ήταν εκείνοι π' άγαπούσε ο πάτερ Τριαντάφυλλος, ήταν οι άγαπημένοι του, για την εύτυχία των όποιων ήταν υπεύθυνος, οι άγαπημένοι του, για τους όποιους ζούσε και που ή αγάπη τους έκανε να έχη άξια ή ζωή του. Διάφορες σκέψεις άραδιάζονταν στο μυαλό του. Η φαντασία του τον έφερνε στα περασμένα και στα μελλούμενα, και τα μελλούμενα, στη θέση που βρισκότανε, δε μπορούσε να τάβλεπε παρά μόνο με τα πιά θλιβερά χρώματα.

Τα παιδιά του! ή γυναίκα του! τι θα γενότανε αυτοί; Οι ψυχή του βασανίζονταν, μα δεν του έρχότανε ούτε μία ιδέα λευτερότερα, δεν εύρισκε ούτε ένα τρόπο γλυτώμοι: στον κόσμο δεν ύπηρχε τίποτα, απ' όπου θα μπορούσε να έλπει.

Την άλλη μέρα το πρωί είχε ξημερώση Κυριακή. Ο πάτερ Τριαντάφυλλος είχε πάει στην μισομπερυστισμένη εκκλησιά για να διαβάση τον όρθρο.

"Όπως αινίως οι άνθρωποι, κι' ο πάτερ Τριαντάφυλλος δεν πρόσεχε ποτέ του σ' εκείνα που έκανε.

"Ήταν παπός κι' ήταν εύχαριστημένος γι' αυτό. Του έρεσε να ψέλνη, να διαβάση το Ευαγγέλιο, να διδάσκη τους χριστιανούς, να παρηγορή και να δίνη βοήθεια ήθικη στους παρυστρατημένους. Πάρα πέρα δε σκεφτότανε. Κι' αν ρωτιότανε ποτέ, αν έννοη και την ύψηλή άγιωσύνη, την μυστικώκη σημασία της άποστολής του, ίσως να γελούσε σιωπηλά, για όλα αυτά, που ο άνθρωπος δε νοιώθη βαδίζει παρά μόνο στις κρίσιμες στιγμές του βίου του. Είναι

ο άνθρωπος πλασμένος έτσι, που, όμα κατορθώσει το μυαλό του να καταλάβη μαρικά πράγματα και βαθεία, αρχίζει να μετράη όλο τον κόσμο με το ίδιο μέτρο, και να μη πιστεύη πιά, ότι δεν μπορεί να καταλάβη. Ο άνθρωπος όμως δε σκέπτεται πάντα.

Υπάρχουνε γεγονότα μπρός στα όποια το μυαλό σταματάει: στον κίνδυνο, όταν ή ψυχή δεν βρίσκει βοήθεια, στη χαρά, όταν δε βρίσκει την πηγή, απ' όπου τρέχει ή εύτυχία του, και στο άραδίασμα των σκέψεών του, όταν δεν έκνοη αυτός τη σύνδεσή τους. Τότε, όταν ο άνθρωπος φτάση, με κάθε τρόπο, στο σημείο όπου ή δύναμή του, αρχίζει να έγγίξη τα όρια της άδυναμίας, το μυαλό του κάνει πιά να δουλεύη κατακτητικά κι' αρχίζει να μελετάει την ανθρώπινη φύση.

Ο πάτερ Τριαντάφυλλος μπήκε στην εκκλησιά Πόσες φορές δεν είχε μπή στην εκκλησιά αυτή! Πάντα όμως όπωσδ σιδεράς στο σιδεραδικό του, άδτη τη φορά, έξαιρετικά, τον είχε πιάση ένας άλόγιστος φόβος, προχώρησε μερικά βήματα, σταμάτησε, έκανε το πρόσωπό του στα χέρια του κι' άρχισε να κλαίη πικρά και με παράκονο κινιμένο και λυπημένο. Γιατί έκλαγε; Μπρός σε ποιόν έκλαιγε; "Απ' το στόμο του μόνο τρεις λέξεις είχαν ξεφύγη: «Παντοδύναμε Θεέ! βοήθα με...» Κι' άραγε πιστένε, πώς αυτή ή σκέψη που γεννήθηκε με τόση δομή μέσα του, στις στιγμές της άπεπιστίας του, θα μπορούσε να τον βοηθήση; Δεν πιστένε τίποτα, δε σκέπτοταν τίποτα: Τα λόγια αυτά είχαν απ' το στόμα του βγη σε μια στιγμή μεγάλης άπεπιστίας, άσυνείδητά του.

II

Η Άγία Γραφή μας διδάσκει πως όπως άκριβός ο ζευγολάτης ζή απ' τους καρπούς της δουλειάς του, έτσι το ίδιο κι' ο κοιμισμένος των ψυχών, που ύπηρξε την όγια Τράπεζα, πρέπει απ' τους κόπους που κάνει γι' αυτήν, να ζή. Ο πάτερ Τριαντάφυλλος κι' ως προς αυτό ήτανε πιστός τηρητής της Άγίας Γραφής: αυτός εργάζονταν πάντα άποκλειστικά για την πνευματική ύγεια των ένοριτών του, περιμένοντας, γι' άνταμοιβή, να ενδιαφερθούν κι' αυτοί για τη ζήση του. Ο κόσμος όμως δεν φκάνει πάντα σύμφωνα μ' ό,τι είναι γραμμένο κι' άρισμένο έτσι φκισμένος ήτανε μόνο ο παπός όχι όμως κι' οι ένοριτες του. "Απ' τις ύπηρες εις του στο θεό, ο πάτερ Τριαντάφυλλος, είχε πολύ λίγο όφελος, τόσο όσπου να μη του φθάνη, δηλαδή: 4 πόδια καλλιεργήσιμο γή, τη συνδρομή των ένοριτών του και τα τυχερά απ' τις κηδείες και τα βαφτίσια. "Όλα μαζί έκαναν ένα μηδενικό: ή γή δεν έβγαζε τίποτα, ή συνδρομή ήτανε κατ' όνομα, τα μωρά βαφτίζονταν για ψυχικό και για τους πεθαμένους μακάρια έκανε ο παπός.

Κοντά στον εκκλησιά βρισκονταν ένα σπίτι έρη-

πλέξιμο. Δεν πέρασε πολύ ώρα και οι σέλες είχαν έτοιμαστί. Δεν ήτανε για θαυμασμό : ήτανε όμως οι καλύτερες του Φτωχοχωριού, τόσο καλές, που ο Κοζονάκ δε βίαζε να μη πη : «Του διαόλου γιός αυτός ο καπός !»

«Τσα με την πόλη κι' απ' εκεί στο σπίτι του, ο πάτερ Τριαντάφυλλος φούσκωνε για τις σέλες του, είχε μάθη πως άλλοι έχουν και πως αγοράζουν ακόμα πιο χειρότερες απ' εκείνες που είχε φτιάσει αυτός.

«Τι φτιάχνεις πάτερ ;»

«Σέλες».

«'Αμ' δεν έχεις ;»

«Φτιάχνω για κείνους που δεν έχουν».

Μετά τη Λαμπρή ο Κοζονάκ άρχισε να ξεκαθαρίζει το βάλτο απ' τις βίτσες κι' ο πάτερ Τριαντάφυλλος να πλέκει σέλες. Όσο πήγαινε τόσο και καλύτερα τις δούλευε : η τελευταία σέλα ήτανε πάντα η καλύτερη απ' όλες.

«Ο Μάρκος Φλόρα Κούκουλονι αγαπούσε τη συζήτηση, Του άρεσε να κουβεντιάζει με τον πάτερ Τριαντάφυλλο. Ο Κοζονάκ καθάριζε τις βίτσες, ο πάτερ Τριαντάφυλλος έπλεξε κι' ο Μάρκος κάθονταν ξαπλωμένος μπροστά με το κεφάλι στηριγμένο στα χέρια του και χάζευε.

«Αυτή η βίτσα είναι σάμπως μακριά—λέει ο πάτερ Τριαντάφυλλος—μετρώντας το μάκρος μιας βίτσας με το μάτι του.—Κύρ Μάρκο ! δε μου δίνεις τον μπαλάτ να την κοντίνω».

«Ο μπαλάτ ήτανε στα πόδια του Μάρκου. Ο Μάρκος σήκωσε το στήθος του, στηρίχτηκε στο πλευρό του, τέντωσε το πόδι του κι' άρχισε να πασπατεύει προσπαθώντας να τραβήξει τον μπαλάτ με το πόδι του.

«Σάν πολύ βιάζεσαι εύλογημέ ! του είπε βλέποντάς τον, τότε ο πάτερ Τριαντάφυλλος και του τραβήξε μια με τη βίτσα. Ο Μάρκος πήδησε και διαπίστωσε κι' αυτός πως ήτανε πολύ εύκλιτος απ' ότι πίστευε. Η διαπίστωση αυτή τον άφελσε πολύ. Για πριν την Πεντηκοστή ο πάτερ Τριαντάφυλλος είχε έτοιμάσει ένα κάθρο σέλες, που ήθελε να τις πεί στο Παζάρι, κι' ο Μάρκος ήθερε πολύ καλά, πως αν ο πάτερ πουλούσε τις σέλες, θα έκανε κι' αυτός καλές γιορτές. Είχε βοηθήσει μερικές βδομάδες τον πάτερ Τριαντάφυλλο, κι' η δουλειά φέρνει πάντα όφελος σ' εκείνον που την κάνει.

Πριν την Πεντηκοστή όμως έπιασαν κάτι βροχές που δεν έλεγαν να σταματήσουν.

Δεν ξέρω, μα την αλήθεια τι να κάνω—είπε ο πάτερ Τριαντάφυλλος—Μου φαίνεται πως θ' αφήσω το ταξίδι μου για μετά την Πεντηκοστή. Φοβούμαι να ξεκινήσω με τέτοια βροχή. «'Αν δεν σταματήσει τσα με την Πάμπτη, εγώ δεν το κοντίνω».

«Ο Μάρκος έβασε το κεφάλι του, μα δεν είπε τίποτα. Καταλάβαινε κι' αυτός, πως δεν πήγαινε να βραχή ο καπός.—Τόν στεναχώρησε όμως αυτό και τον έκανε να σκέπεται :

«'Αραγε—είπε ύστερα απ' ώρα, σταματώντας το πλέξιμο, δε θα μπορούσαμε να πλέξουμε καμιά ψάθα ; Καλάμια, βούτομα και βούρα είναι γεμάτος ο κάμπος !»

«Μου φαίνεται, σάν νάχης δίκαιο—του άπάντησε ο πάτερ Τριαντάφυλλος. Κι' εκείνη έτσι, σάν κι' αυτά εδώ, πρέπει να γίνεται».

Βοηθώντας τον παπά, ο Μάρκος είχε μάθη να φτιάχνει σέλες καλύτερες απ' τον παπά. Η ψάθα γίνεκε προς δόξα του, ο καπός όχι μόνο δε γύρισε βρεμένος αλλά και με το κουκά γεμάτο απ' το παζάρι.

(Στο έρχόμενο το τέλος)

Β. ΚΟΥΖΟΠΟΥΛΟΣ

GUIDO BELLAMANO

ΕΝΑΣ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ!

Πώς με γοληνεύει το σκοτάδι της αφέγγαρης νύχτας όταν ο άνεμος σωριάζει άπανωτά τα μαύρα νέφη στη λαρίδα τ' ουρανού που νοιώθω πως σκεπάζει το στενοσόκκακό της !

Περασμένα τα μεσάνυχτα, κ' εγώ, σά μια σκιά με το ανάλαφρο σάν της γάτας και το βραδυό σάν της χελώνας βήμα, προχωρώ. Οι στιγμές μοιάζουν αιώνες χωρίς άρχή, χωρίς τέλος. Τα μάτια μου, στην πόρτα της κερκωμένα, τρυπούν το πηχτό σκοτάδι, που, κάπου-κάπου, χάνει τη μονότονη του από τις αδύναμες αναλαμπές του καντηλιού της Μαντόνας των πέντε Κρίνων που βρίσκεται λίγο πιο κάτω. Η σκιά μου, εγώ, σέρνομαι σάν φίδι, μπροστά στην πόρτα της.

—Θά πός άπόψε στο Μπαλλόνε το σπίτι ;

«Όχι ! Το σιλέτο το κρατώ γερά στο χέρι που δεν τρέμει και τα μάτια μου σάν του τσακαλιού, συνειθισμένα στο σκοτάδι. Η καρδιά μου δε νοιώθει το φόβο κ' η ψυχή μου άτσαλένια.

—Στο σπίτι του Μπαλλόνε δε θά πός !

«Όι Μαντόνα των πέντε Κρίνων, δώσε να μην άνοίξει άπόψε η πόρτα της αυτή, και να μη βγει η 'Ερσίλια κρυμμένη κάτω από το Βενετσιάνικο σάλι της, γιατί θά τη σκοτώσω ! Κ' εσύ, ά Μαντόνα των πέντε κρίνων, θάχεις το κριμα. Θά ματωθούν οι Κρίνοι σου και θά μαράνουν. Όι Κρίνοι σου που μοιάζουν της 'Ερσίλιας, θά ματωθούν, κ' εγώ στο άκρογαλι του Κάφρι θά βρεθώ πνιγμένος. Να το ξαίρεις, Μαντόνα των πέντε Κρίνων, αν δε μπορέσεις ν' άλλάξεις την ιδέα της 'Ερσίλιας, θά τη σκοτώσω, κ' εγώ ...

«Η 'Ερσίλια δεν πρέπει να πάει στο Μπαλλόνε γιατί θά τη σκοτώσω, θά σπάσω το καντηλι Σου και την εικόνα Σου θά κάνω κομμάτια.

«Εγώ είμαι ο 'Αμνετέο του Τσιαροτονί. Ένας και μοναδικός !

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΕΠΑΝΩ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

(Άπαγορεύεται να ανατυπωθούν ή να τραγουδηθούν σε συναυλία χωρίς την άδεια του μεταφραστή. Νόμος 2387 του 1919).

ΕΝΑ ΑΝΘΟΣ ΣΤΟ ΧΙΟΝΙ

Μουσική Γρετσανίνωφ

Σάν λυώσαν τα χιόνια ψηλά στα βουνά
Στο δάσος, στα δέντρα εκεί τα πυκνά,
Έν' άνθος προβάλλει
Δειλά το μικρό του κεφάλι.
Άνοίγει ματάκια γλυκά προς το φώς
Και σιγά
Τόν κόσμο ρωτά!
Τα ουράνια κοιτάζω φωτούν γαλανά:
Μην άνοιξη πάλι γλυκειά άρχινά;
Τό άνθος να μάθη ζητά.

ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑ

Στίχοι Δέσμοντοφ. Μουσική Γρετσανίνωφ.

Κλείσ' τα μάτια και κοιμήσου,
ά μικρό μου σύ,
Κόρη μου χρυσή.
Γώ θά μείνω εδώ μαζί σου
Μέχρι την αύγη.
Και μες στόνειρο θυμήσου
Πόσο σ' αγαπώ.
Κλείσ' τα μάτια και κοιμήσου...
Πάλι θά στο πώ
Πώς σ' αγαπώ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΠΕΡΑ "DOBRYNZA NIKITISCH,"

Μουσική Γρετσανίνωφ

Άρσενά κυλοΐνε τα νερά
Πέρα στη γλυκειά την έξοχη.
Στα ουράνια πάει με φτερά
Σάν πουλι ελεύτερο ή ψυχή.
Λυών' ή πάχνη στο φώς της αύγης
Τά λουλούδι' άνθίζουν στα κλαδιά.
Η χαρά έγέμισε τη γίς
Και στο φώς φαιδρή σικαρά ή καρδιά.

Λυπημένο μόνο ένα πουλι
Με καρδιά που τρυφερά πονεί,
Με λαχτάρα κελαιδί πολλή.
Τό χαμένο ταίρι του θρηναί:
Σκοτωμένο τόβρα μίαν αύγη
Κ είχε μιλά βαθεία πληγή.
Τάφισα σε τόπο μακρινό...
Τώρα μοναχό θρηνώ.

ΣΙΓΑΛΙΑ

Στίχοι Χρυσώφ. Μουσική Κασεβάρωφ

Σιγαλιά...ούτε φύλλο δε σιέεται στη γη,
Τά νερά αναβρύζουν βουβά απ' την πηγή.
Όλα γύρω κοιμούνται σ' όνειρου άγκαλιά—
Και παντού σιγαλιά...

Τό ποτάμι ήσυχάζει σε ύπνο βαθύ.
Οί άνέμοι κι' αυτοί έχουν πιο βουβαθεί.
Και τό κύμα σπαταίνει στην ακρογαλιά.—
Και παντού σιγαλιά...

Ξεπροβάλλ' ή Σελήνη ψηλά απ' τό βουνό
Με τό φώς της γεμίζει τόν αίθριο ουρανό.
Είς τόν κόσμο σκορπάει άγάπης φιλιά.—
Και παντού σιγαλιά...

ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΣΕΡΕΝΑΤΑ

Στίχοι Μπουμπάρνικωφ. Μουσική Γρετσανίνωφ

Πάντα δώ θά σε προσμένω
Σάν προβάλλ' ή χαραυγή.
Και τό φώς έρωτευμένο
Άγκαλιάζει δλη τη γη.

Σάν ό ήλιος ανατέλλει
Και τη λάμψη του σκορπά,
Η καρδιά μου σένα θέλει,
Σένα μόνο που αγαπά!

Σάν βγαίν' ή Σελήνη
Κι ό έρωσ ξυπνά,
Νινέντα γλυκειά μου,
Σε σένα ή καρδιά μου
Πώς θάβρη γαλήνη
Ποτέ δεν ξεχνά.

Κι όλη νύχτα στη Γρενάνα
Με κιδάρα στο πλευρό,
Τραγουδω τη σερενάιντα
Στο γλυκό μου θησαυρό!

ΜΑΥΡΗ ΝΥΧΤΙΑ

Στίχοι Γ. Μισόνιν. Μουσική Ραχμάνινωφ.

Μαύρη άπόψε ή νυχτιά περνά
Και μακριά στο έσημο σκοτάδι
Ένα άσπρο δε βλέπω σημάδι—
Κ' έχω τόσο βάρος στην καρδιά.

«Ω, κανείς τόν πόνο τό βαθύ
Δε μπορεί να ιδή μες στην καρδιά μου...
Και τ' άγνά ξεβύσαν όνειρά μου,
Κ' έχω κάθε πόθος μου χαθεί.

Μεταφραστής : ΝΙΚΟΣ ΛΗΪΔΗΣ
(Με την εύγενή σύμπραξη του Ράσσου τενόρου
κ. Μ. Κοβαλέφωφ).

ΑΙΜ. ΖΟΛΑ

= ΟΙ ΦΡΑΟΥΛΕΣ =

Μεταφραστής: Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

I

Ένα πρωί του 'Ιουνίου, ανοίγοντας το παράθυρό μου, δέχτηκα στο πρόσωπο μια δροσερή πνοή αέρα. Τη νύχτα είχε πέσει μια μπόρα δυνατή. Ο ουρανός φαινόταν σαν καινούργιος, με το τρυφερό γαλανό του χρώμα, πλυμένο απ' τη ραγδαία βροχή ίσαμε τις πιο μικρές γωνιές του. Οι στέγες, τα δέντρα, που έβλεπα τα ψηλά κλαδιά τους ανάμεσα στις καμινάδες, ήταν ακόμα μουσκεμένα από βροχή, και το κομμάτι αυτό του ορίζοντα γελούσε κάτω από τον κίτρινο ήλιο. Από τους κήπους τους γειτονικούς ανέβαινε μια ευχάριστη μυρουδιά μουσκεμένης γης.

— Έμπρός, Νινέττα, εφώναξε χαρούμενα, βάλε το καπέλλο σου κοπέλλα μου. Φεύγουμε για την έφοξη.

Εκείνη έχτύπησε τα χέρια. Ετέλειωσε την τουαλέττα της σε δέκα λεπτά, πράγμα με μεγάλη σημασία για μια κοκέττα είκοσι χρονών.

Στις έννεα ή ώρα είμαστε στο δάσος των Βερνιέρ.

II

Τι έρημικό δασάκι, και πόσο έρωτεςμένοι περιφέρονται εκεί τον έρωτά τους! Τις καθημερινές οι λόχιμες είν' έρημες, μπορούν να περπατούνε πλάι, πλάι, κρατημένοι από τη μέση, με τα χέρια να γυρεύουνε τα χέρια, χωρίς άλλο κανένα κίνδυνο, παρά να τους δούνε υπολαίβες των θάμνων. Οι δεντροστοιχείες τραβούνε πέρα, πλατειές και ψηλές, μες απ' τις μεγάλες φυτιές το έδαφος είναι σκεπασμένο από ένα χαλί λεπτής χλόης, που ο ήλιος ρίχνει απάνω του, περνώντας μες απ' τα φυλλάκια, βούλες χουσές. Και υπάρχουνε δρόμοι βαθουλωτοί, στενά μονοπάτια, κατασιότεινα, όπου ο ένας αναγκάζεται να σφίγγεται πάνω στον άλλο. Και υπάρχουνε και λόχιμες αδιάβατες, όπου μπορεί κανένας να χαθεί αν το παρακάνη στα φιλιά.

Η Νινόν άφησε το μπράτσο μου, έτρεξε σε σκυλάκι, εδνυχισμένη που αισθανότανε να της χαιδεύουνε τα χόρτα τους αστραγάλους. Έπειτα έρχόταν και κορμώτανε στον ώμο μου, κουρασμένη, χαδιάρα. Και το δάσος όλο απλώνονταν ολόγυρα θάλασσα ατέλειωτη με πρασινάδες κύματα. Η τρεμάμενη σιωπή, ή ζωντανή σκιά που έπεφτε απ' τα μεγάλα δέντρα, μάς χτυπούσε, στο κεφάλι, μάς μεθούσε μ' ύλους τους ολόθερμους χυμούς της άνοιξης. Σαναγίνεται κανείς παιδί μέσα στο μυστήριο των δασών.

— Οι φράουλες, φράουλες! εφώναξε η Νινόν ηθδώνοντας σαν κατσίκι ένα χαντάκι, και ψά-

χνοντας τα χαμόκλαδα.

III

Φράουλες, άλλοιμονο! όχι, μα φραουλιές, ένα πλήθος φραουλιές, απλωμένες κάτω από τάρκάρια.

Η Νινόν δε συλλογιζόταν πια τα ζωήφια που τα φοβόταν τρομερά. Έχανε τολμηρά τα χέρια της μέσα στα χόρτα, άνασηκώνοντας το κάθε φύλλο, απελπισμένη, που δεν εύρισκε ούτε μια.

— Άλλοι μάς προλάβανε, είπε με ύφος πεισμαμένο... Ω! ας ψάξουμε καλά, υπάρχουν δίχως άλλο κι' άλλες.

Κι' άρχισαμε να ψάχνουμε μ' ευσυνειδησία παραδειγματική. Με σκυμένο το κορμί, με τεντωμένο το λαιμό, με τα μάτια καρφωμένα χάμω, προχωρούσαμε προσεχτικά με μικρά βήματα, χωρίς ούτε λέξη να λέμε, από φόβο μη διώξουμε τις φράουλες. Είχαμε ξεχάσει το δάσος, τη σιωπή και τον ήλιο, τις πλατειές δεντροστοιχείες και τα στενά μονοπάτια. Σε κάθε τούφρα που απαντούσαμε σκύβαμε και τα χέρια μας άγγιζονταν νευρικά κάτω απ' τα χόρτα.

Έπερπατήσαμε έτσι περισσότερο από μια λεύγα, κυρτωμένοι, πλανώμενοι από δω κι' από κει. Ούτε ή παραμικρή φράουλα. Υπέροχες φραουλιές με όμορφα φύλλα βαθυπράσινα. Έβλεπα τα χέρια της Νινόν να σουφρώνουνε και τα μάτια της να υγραίνουν.

IV

Είχαμε φτάσει 'μπρός σ' ένα μεγάλο όχθο, που ο ήλιος έπεφτε κάθετα απάνω του με τη βαρεία του ζέση. Η Νινόν έπλησίασε τον όχθο αποφασισμένη να μνη ψάξη άλλο πιά. Έξαφνα έβγαλε μια λεπτή φωνή. Έτρεξε τρομαγμένος νομίζοντας πως είχε χτυπήση. Την ευρήκα μαζεμένη χάμω, ή συγκίνηση την είχε αναγκάσει να καθίση, και μοιδειχνε με το δάχτυλο μια μικρή φράουλα μόλις ίσαμε ένα ρεβίδι, γινομένη μόνο από τη μια μεριά.

— Κόψε την έσύ, μου είπε με βαρεία χαιδευτική φωνή.

Είχα και γώ καθίση κοντά της, κάτω κάτω στον όχθο.

— Όχι, αποκρίθηκα, έσύ την ευρήκες, έσύ πρόετι να την κόψης.

— Όχι, κάνε μου τη χάρη, κόψε την έσύ! Και τόσο επέμεινα που στο τέλος ή Νινόν αποφάσισε να κόψη με το νύχι της το κλωνάρακι. Μα άρχισε μια άλλη ιστορία: ποιός από τους δυο θάτρωγε την καυμένη εκείνη φραουλίτσα, που μάς έστοίχιζε μιάν ώρα ψάξιμο. Η Νινόν ήθελε με το στανιό να μου τη βάλη στο στόμα. Έγώ αντιστεκόμουνα γερά. Έπειτα έκανα έπι τέλους μερικές υποχωρήσεις κι' αποφασίστηκε, ή φράουλα να μοιραστή στα δυο.

Την έβαλε ανάμεσα στα χέρια της λέγοντάς μου με χαμόγελο.

— Έμπρός, κόψε το μερτικό σου.

Έπληρα το μερτικό μου, Δέν ξαίρω αν ή φράουλα μοιράστηκε άδερφικά. Δέν ξαίρω ούτε αν έδοκίμασα τη φράουλα, τόσο καλό μου φάνηκε το μέλι του φιλιού της Νινόν.

V

Ο όχθος εκείνος ήτανε γεμάτος φραουλιές, και οι φραουλιές εκείνες ήτανε φραουλιές με τα όλα τους. Πλούσια και χαρούμενη ή συγκομιδή μας. Είχαμε απλώση χάμω ένα άσπρο μαντήλι, όρκιζόμενοι σοβαρά ν' αποθέσουμε εκεί τη λεία μας, χωρίς να ξεκλέψουμε τίποτα. Πολλές όμως φορές θαρρώ πως είδα τη Νινόν να φέρνη το χέρι στο στόμα.

Όταν ετέλειωσε ή συγκομιδή, σκεφθήκαμε πως ήτανε καιρός να βρούμε μια σκιερή γωνιά για να φάμε με ήσυχία. Βρήκα λίγο μακρύτερα μια φωλιά χαριτωμένη, καμωμένη από φύλλα. Το μαντήλι τοποθετήθηκε δίπλα μας μ' ευλάβεια θερηκευτική.

Θεέ! τι όμορφα που ήταν εκεί, πάνω στη χλόη, μέσα στη γλύκα της πράσινης αυτής δροσιάς! Η Νινόν με κοιτούσε με μάτια ύγρα. Ο ήλιος είχε ελαφρά κοκκίνιση το λαιμό της. Και καθώς ένοιωσε στο βλέμμα μου όλη την τρυφερότητά μου, έγειρε προς το μέρος μου απλώνοντας τα δυο της χέρια και μου παραδόθηκε με μια χαριτωμένη κίνηση.

Ο ήλιος έλαμπε σ' απάνω απάνω φύλλα, και έριχνε βούλες χουσές, στα πόδια μας μprostά μες τη λεπτή τη χλόη.

Ακόμα και οι υπολαίβες σωπαίναν και δέν έκοιτούσανε. Όταν γυρέψαμε τις φράουλες γιά να τις φάμε, παρατηρήσαμε καταπληχτικό πως είχαμε ξεπλωθή άκριβώς απάνω στο μαντήλι.

(Από τις «Ιστορίες για τη Νινόν»)

ΡΑΜΠΙΝΤΡΑΝΟ ΤΑΓΚΟΡ

ΤΟ ΚΑΝΙΣΤΡΟ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΡΠΟΥΣ

Όταν ο Σούδας ο κηπουρός έκοψε μες στο βάλλο του τον τελευταίο λωτό, που είχαν αφήσει άπειραχτον οι μπόρες του χειμώνα, ήρθε στο παλατιού το φράχτη, για να τον πουλήση στο βασιλιά.

Απάντησε εκεί πέρα ένα διαβάτη, που τον ρώτησε: «Πές μου, πόσα θές, για τον τελευταίον αυτόνε λωτό, —θέλω να τον προσφέρω στον Υμνωτο Βούδδα.»

Ο Σούδας αποκρίθηκε: «Ένα μάσχα χουσό αν μου δόσης, είναι δικός σου.»

Ο διαβάτης έπληρωσε.

Την ίδια στιγμή, έβγαίνε ο βασιλιάς καιτέλησε ναγοράση το άνθος, γιατί έπληγαινε να δεηθή στο Βούδδα και συλλογιζόταν: «Θάνα ένα δώρο όραίο ναφήσω στα πόδια του το λωτό, που άνθισε μες στην καρδιά του χειμώνα.»

Ο κηπουρός είπε πως του είχαν προσφέρει ένα μάσχα χουσό και τότε ο βασιλιάς τούταξε δέκα, μα άμέσως ο διαβάτης έδιπλασίασε την τιμή.

Τότε ο κηπουρός υποκλίθηκε και είπε: «Δέν μπορώ να πουλήσω το λωτό μου.» Γιατι μες στην απληστία του εμφανίστησε πως ο ίδιος ο Βούδδας θα τούδινε άκόμη μεγαλύτερη τιμή.

Στο σιωπήλο τον ήσιο, μες στο χλοερό το λινο του, πέρ από τα τείχη της πολιτείας, ο Σούδας στέκει όρθος μπροστά στο Βούδδα, που στάγελι του απάνω είναι βαλμένη ή σιωπή της άγάπης και που τα μάτια του λάμπουν ειρηνικά, σαν το φωτερό της αυγής άστέρι διαν το φθινόπωρο είναι πλυμένο απ' τη δροσιά.

Ο Σούδας σήκωσε τα μάτια του προς το πρόσωπό του έβαλε το λωτό στα πόδια του κ' έσκυψε το κεφάλι του ως στη σκόνη χάμω.

Χαμογέλαε ο Βούδδας και τον έρωτά: «Ποιά είναι ή δέησή σου, παιδί μου;»

Κι' ο Σούδας άναφωνεί: «Νά μ' άγγίξης λίγο με την άκρη του ποδιού σου.»

✽

Ω Νύχτα, Νύχτα πεπλοφόρα, κάνε με ποιητή σου!

Άλλοι εμείνανε βουβοί μες τα σκοτάδια σου ολόκληρους αιάνες, άσος με να φανερώσω τα τραγούδια τους.

Πάρουμε στο άτροχο άμάξι σου, που τη δάει άθόρυβα από κόσμο σε κόσμο, ά έσύ, βασίλισσα μες στο παλάτι του χρόνου, έσύ, μεγαλόπρεπη και σκοτεινή.

Πολλά από τα πνεύματα, που όλο και κάτι ρωτούνε να μάθουν, μπήκανε κρυφά μες στην αλλη σου και περιερόφηκαν μες το άφωτο σπιντου σου ζητώντας μιάν άποκρίση.

Από πολλές καρδιές, τρυπημένες απ' το βέλος της χαράς που το ρίχνει ένα άγνωστο χέρι, έσπασε το χαρούμενο τραγούδι σείνοντας τη σκοτεινιά ίσα με τα θεμέλια της.

Οι προσεχικες αυτές ψυχές έσήκωσαν τα βλεμματά τους προς το φως των άστρων και παραξενεύονται, που, έτσι, άπροσδόκητα βρήκαν έναν τέτοιο θεσαυρό.

Κάνε με ποιητή σου, ά Νύχτα, ποιητή της άμικτης σιωπής σου.

✽

Μια μέρα θ' άπαντήσω μέσα μου τη Ζωή, τη χαρά, που κρύβεται μες στη ζωή μου, αν και οι μίρες συνταράζουνε το μονοπάτι μου με την άνώφελη σκόνη τους.

Και σὲ ἀψιμένο τὸ μελί κορμί σου
Στὴν ἀβγουστιατικὴ κούφοβραση
Κανελοκαίει ζεστομεθυμένο.

Κορμάτα, βλαστοδεμένα τὰ βυζιά σου
Στὰ χέρια μου πρέπιο εἰν' ἀντικί,
Νὰ σοῦ γαργαλιῶ τὸ ἄχτι σου μελαψωμένο.
Καὶ σὰν τσιγγάνα σερπετὴ καὶ στολιδοχαροῦσα
Μιά χρυσοκούτελη μελαγχροινάδα
Πασσαλιότη στοῦ φάλι σου, σάμπως μαλαμω-
[μένο]

«Γράμματα» τόμ. Β'. σελ. 103, Γ. Δουλακάκης.

Δ'.

Φινάλε

Αντρωμός.

Καὶ σὴνα με στ' ἀσκιανιά ζωτικά μπαλκόνια
Ποῦ γιὸς ἀλοῆς σέπεται τὸ λευκὸ φεγγάρι
καὶ τὰ διανέμα τα βιγίλιζε ἀπ' τὰ σφράνια,
σκουτέρης ἀμοιαστος σὲ δρόγγο καταχνιάρη,

μὰ κρηχὸς στοῦ γαλάζι ἰδρώσει ἀνθογεράνια
τῆς χρυσαυγῆς ἢ εἶδη καὶ τῶν γητειῶν τὸ σιμάρι,
σφηκῶν δοκροί, μαθήσει ὀμάδι, μὲ τὰ σκάνια,
τῆς νοχίος τὰ στεγνά, δριάμε, ἔκνε διωματάρη,

κι' ἀκόμα ὡς κρούγει μὲς στ' ἀνύθυμο τὸ γαίμα
τοῦ εἴνορου τὸ καλίγι καὶ κλωθεὶ τὸ γνέμα
"Ἡ μοῖρα ἀνέσωτο, ἀγνισέ με καὶ με εἶσε
ἀπ' τῆς ζωῆς τὸ πονηρὸ καὶ στὰ χεῖλια χῆσε
σὰν ὀλοόροσο νερὸ του βουσιμάτου
τὸ γλυκοπάντοχο φιλι τοῦ ἀργοῦ θανάτου.

(Νουμάς ἀριθ. 451) Βάραμος Στέφανος

Γιὰ τὴν ἀντιγραφή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΤΡΑΚΗΣ

OSCAR WILDE

Ἡ ἀναγέννηση

τῆς ἀγγλικῆς τέχνης

Σ' αὐτὸ τὸν κόσμο δυὸ εἶδη ἀνθρώπων
ὕπάρχουν, δυὸ μεγάλες θρησκευτές, δυὸ διάφο-
ρες μορφές φύσεων: Οἱ ἀνθρώποι γιὰ τοὺς
ἐπιπολοὺς σκοποὺς τῆς ζωῆς εἶναι ἢ δράση καὶ οἱ
ἀνθρώποι γιὰ τοὺς ὀποιοὺς σκοποὺς τῆς ζωῆς
εἶναι ἢ σκέψη

Οἱ τελευταῖοι αὐτοὶ ζητοῦν τὴν πείρα γιὰ
τὴν πείρα καὶ ὄχι γιὰ τοὺς καλοὺς καρπούς
τῆς φλογίζοντα ὀλοένα μ' ἕνα ἀπὸ τὰ πάθη
αὐτοῦ τοῦ φλογόχρωμου κόσμου καὶ βρίσκουν
ἐνδιαφέρον στὶς διάφορες περιστάσεις τῆς ζωῆς
κι' ὄχι στὰ μυστικά τῆς, στὸν παλμὸ τῆς ζωῆς
κι' ὄχι στοῦ σκοποῦ τῆς.

Τὸ πάθος τῆς ἁμορφίας, ποὺ ἐνσαρκώνον-
ται οἱ διακοσμῆτικες τέχνες, εἶναι, γι' αὐτοὺς
περισσότερον ἱκανοποιητικὸ πρᾶγμα, καὶ ἀπὸ
τὸν πολιτικὸ καὶ ἀπὸ τὸ θρησκευτικὸ ἐνθου-
σιασμό καὶ ἀπὸ κάθε ἀνθρωπιστικὸ ἐνθουσι-
ασμὸ, ἀπὸ κάθε ἐκσταση καὶ λύπη ἐρωτικῆ.

Γιατὶ πάντα μᾶς ἐρχεται ἡ τέχνη μὲ τὴν
ἐκ τῶν προτέρων ὀπόσχεση νὰ μᾶς δόσῃ τὴν
ὕψηλότερη ἀξία στὶς στιγμές μας, γιὰ τὸ καλὸ
τῆς ζωῆς μας. Αὐτὰ γι' αὐτοὺς ποὺ σκοποῦ τῆς
ζωῆς νομίζου τῆ σκέψη.

Εκεῖνοι τώρα, ποὺ νομίζου πὼς ἡ ζωὴ εἶ-
ναι ἀχώριστη ἀπὸ τὴ δουλειά, πρέπει νὰ ἀγα-
ποῦν ἐντελῶς ἰδιαίτερα τὴν ἀναγέννηση τῶν τε-
χνῶν· γιατί ἂν οἱ μέρες ἐνὸς ἀνθρώπου χωρὶς
δουλειά περνοῦν στείρες, ἢ δουλειά χωρὶς τὴν
καλλιτεχνία εἶναι βάρβαρη.

Γιὰ νὰ τὰ ποῦμε καθαρά, πρέπει νὰ παρα-
δεχτοῦμε πὼς ἡ νεώτερη μηχανουργικὴ δὲν
ἐφώτισε ἀρκετὰ τὸν μόχθο τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
τέλους ὅμως, ὡς εἶναι ὄρατα ἢ στάμνα, μὲ τὴν
ὅποια θὰ πᾶμε γιὰ νερὸ στοῦ ποτάμι, καὶ χωρὶς
ἄλλο θὰ φωτισθῇ ὁ κόπος μας ἀπὸ τὴ ἁμορ-
φίαν τῆς. Ἄν ὁ μαραγκὸς πρόκειται νὰ δόσῃ
ἕνα ὄρατο σχῆμα, ἕνα χαριτωμένο σχέδιο στοῦ
ξύλο του, δὲν θὰ ἑυαρεστηθῇ, μὰ θὰ τοῦ γίνῃ
ἀπὸ τότε χαρὰ ἡ ἐργασία.

Γιατὶ τί ἄλλο εἶναι ἡ διακόσμηση, ἀπὸ τὴν
ἐκφραση τῆς χαρᾶς τοῦ τεχνίτη μέσα στοῦ ἔργο
του; Καὶ δὲν εἶναι μόνον ἡ ἐκφραση τῆς χαρᾶς
—πρᾶγμα πολὺ μεγάλο, μὰ ὄχι ἀρκετὸ—
εἶναι ἀκόμα καὶ ἡ εὐκαιρία τῆς ἐκφράσεως τῆς
ὀποκειμενικότητός του, καὶ ἡ ὀποκειμενικότης,
καθὼς εἶναι ἡ βαθύτερη οὐσία κάθε ζωῆς,
εἶναι καὶ ἡ πηγὴ κάθε τέχνης. Θυμοῦμαι τὰ
λόγια ποὺ μοῦ ἔλεγε ὁ ποιητὴς Ρουλιέλμος
Μόρρις κάποτε: « Προσπάθησα νὰ δημιουρ-
γήσω ἀπὸ κάθε ἐργάτη κ' ἕνα καλλιτεχνῆ
κι' ὅταν λέω καλλιτεχνῆ, ἐννοῶ ἀνθρώπου.
Γιὰ τὸν κάθε εἶδους ἐργάτη τότε, ἡ τέχνη δὲν
εἶναι πιά μὰ πορφύρα ὑφασμένη ἀπὸ τοὺς
σιλάβους καὶ ριγμένη ἀπάνω στοῦ λαμπρὸ σῶ-
μα ἐνὸς βασιλιᾶ, γιὰ νὰ κρύψῃ καὶ νὰ κοιμή-
σῃ τὸ ἀμάρτημα τῆς πολυτελείας του, μὰ περισ-
σότερο εἶναι ἡ ὄρατα κι' εὐγενικὴ ἐκφρασημῆς
ζωῆς, ποὺ μέσα τῆς φέρει κάτι ὄρατο καὶ κά-
τι εὐγενικό.

(Ἀπὸ τὰ «Κριτικά»)

— Τὴν πολιτεία δυὸ λάμεις τῆ ρημάζουνε:
Ἡ λύσσα τοῦ καλόγερου, τοῦ δασκάλου ἢ
μανία.

— Ὅ,τι δὲ χῶραει νὰ εἴσῃ στὴ ζωὴ ἔρρισκε
τόπο ν' ἀπλωθῇ καὶ ν' ἀνθοβολήσῃ στὴν τέχνη,
ὅσο νὰ γίνῃ ἀξία ἡ ζωὴ νὰ τὸ χερῆσῃ, ὅστερ'
ἀπὸ καιροὺς κι ἀπὸ αἰῶνες.

Κωνστῆς Παλιμῆς

Δ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΡΟΠΟΥΛΟΣ & Γ. ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Γαλακτοπωλείον: Ἐγωγὴ Παραγωγῶν
Γωνία Γαμβέττα. — Προστατείου
ΑΘΗΝΑΙ

ΜΙΧΑΗΛ Δ. ΚΑΡΑΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ & Σ^{ια}
Εἶδη Βιομηχανίας
Γαίνανθρακες Σιδηρικά
Προμήθειαι — Ἀντιπροσωπεῖται
ΕΝ ΜΙΤΥΛΗΝΗ

ΜΙΧΑΗΛ Β. ΚΩΔΩΝΑΚΗΣ
Γραφεῖον Προμηθειῶν καὶ
ἐκτελωνίστων
ΕΝ ΜΙΤΥΛΗΝΗ

ΠΑΝΑΓ. Γ. ΔΑΦΝΗΣ
ΕΜΠΟΡΟΣ
ΚΟΡΙΝΘΟΣ
Προμήθειαι — Ἀντιπροσωπεῖται

ΕΥΘΥΜΙΟΣ Δ. ΣΤΟΦΟΡΟΣ
ΕΝ ΙΤΕΑ
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΙ - ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ
ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

ΠΡΑΚΤΩΡ
Ἄτμοπλοικῶν Ἐταιρειῶν καὶ Ἀσφαλειῶν
Θαλάσσης, Πυρός, Ζωῆς

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΔΟΥ
Δίσκη Γραμμοφῶνων: Ὅλα τὰ τελευταῖα
Success. Ὅλα τὰ διδακτικά Ὁδείων.
Στοῦ Ἀρσακείου

ΕΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ Ἡ "ΓΑΛΛΙΑ"
Δ. καὶ Π. Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ
Ἐν Λαυρίῳ

ΕΜΠΟΡΟΓΡΑΦΕΙΟΝ: Ἡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ
ΕΜΜ. ΑΒΑΚΙΑΝ
Διπλωματούχου Παρισίων
ΤΕΧΝΗ - ΚΟΜΨΟΤΗΣ - Κατιστήματα ἐν Κορίνθῳ καὶ Λουτρακίῳ

ΕΙΔΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤῶΝ
ΑΘ. Α. ΤΣΑΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ
Κάνιγγος 13β (Γωνία Βερανζέρου)

ΞΕΛΟΘῶΕΙΩΝ ΥΠΝΟΥ & ΦῶΓΗΤΟΥ
«Ἡ ΑΝΕΣΙΣ»
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΔΑΔΙΑΝΗ — Καλάβρυτα

ΦΑΡΜΑΚ. καὶ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ
Γ. Ε. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ & ΑΡ. ΛΑΜΑΡΗ
(ἩΡΩΝ ΠΑΡΡΑ)
Μαζὰ Στοῦ — Πειραιεύς

ΚΑΜΕΛΙΑ
Κατάστημα ὑφασμάτων καὶ νεωτερισμοῦ
Β. Σ. Π. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἐν Νέῳ Ἰωνίῳ (Ἀθηναίων) ὁδὸς Ἡρακλείου

ΠΡΟΤΙΜΗΣΑΤΕ
ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ ΤΙΜΟΔΕΟΝΤΟΣ
ΔΙΟΛΟΥ 22

ΤΣΕΚΛΕΝΗΣ & ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗΣ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 26

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ ΔΙΑ ΚΥΡΙΑΣ

ΥΦΑΣΜΑΤΑ : Μεταξωτά κλπ.

ΑΡΩΜΑΤΑ : Τὰ πλέον Νευρωτέ.

ΔΕΡΜΑΤΙΝΑ ΕΙΔΗ : Τὰ πλέον Σιλκ.

ΜΠΙΜΠΕΛΩ ΔΙΑΦΟΡΑ

*Όλα με την τελευταίαν λέξιν του Παρισινού γούστου

ΑΔΕΛΦΟΙ Δ. ΦΩΣΤΗΡΑ

ΕΡΜΟΥ 86 - ΑΘΗΝΑΙ

*Όλα τὰ γυναικεία είδη:

Υπόφορα, μεταξωτά, άρώματα.

*Όλα άσυναγώνιστα.